

[Brixtofte]

mentation, at man ikke kan give mere til dem, der har 4 uger eller 6 uger, fordi man ikke samtidig kan give til dem, der i forvejen har 14 uger. Det er en fantastisk argumentation, som jeg ikke tror på at socialdemokratiet kan holde til ret længe i den offentlige debat.

Må jeg dernæst sige, at jeg er helt enig i SFs argumentation, og jeg er helt enig med de konservative. Jeg vil også sige, at det problem, som VS' fru Anne Grete Holmsgård rejste før vedrørende de studerende, kan vi godt overveje i udvalget, ikke mindst hvis det kunne danne baggrund for at danne et flertal for forslaget og fremskridtet, som vi ønsker gennemført.

Må jeg til sidst sige, at jeg håber igen, at besindigheden breder sig i fremskridtspartiet, og at man tænker over alt det, man tidligere har sagt, når man nu har en konkret mulighed for at forbedre de selvstændige erhvervsdrivendes og de medhjælpende hustruers vilkår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio (DUR).

[Af Bertel Haarder (V) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 66. Fremsat 15/2 80).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

[Af Marianne Bentsen-Pedersen (SF) m.fl.].
(Lovforslag nr. L 149. Fremsat 26/2 80).

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en fri reklameradio.

[Af Arne Melchior (CD) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 75. Fremsat 11/3 80).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

SF har genfremsat sit forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i uændret form i forhold til det forslag, der blev fremsat i oktober 1978.

Under førstebehandlingen den 9. november 1978 gik daværende kulturminister Niels Matthiasen ret udførligt ind på detaljerne i forslaget og sammenholdt det med det radio-lovsforslag, som regeringen havde fremsat i den foregående folketingssamling. De bemærkninger, ministeren dengang havde til SFs radiolovsforslag, har også gyldighed i dag, og derfor vil jeg ikke gentage dem, men jeg kan henvise til Folketingstidende 1978-79 sp. 1972-1998.

Af venstre er der fremsat forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af, hvad venstre kalder Danmarks uafhængige Radio. Det er første gang, der her i folketinget er fremsat et radioforslag af partiet venstre, idet venstres tanker om en fremtidig radioordning tidligere kun har været offentliggjort som en tryksag under navnet »Sådan brydes monopolet«. Den findes gengivet i kulturministeriets rapport »Radiospredningens struktur« fra 1977.

I »Sådan brydes monopolet« gik venstre ind for, at Danmarks Radios program 2 blev gjort til, hvad man kalder det nære samfunds radio, en regionalradio, som skulle styres og finansieres af det enkelte amt. I øvrigt blev det foreslået at gøre radioens program 1 og 3, den bestående ene fjernsynskanal, Danmarks Radios produktionsapparat samt di-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

tributionen til selvstændige og selvstyrende enheder. Et fremtidigt TV 2 skulle, ligesom radioens program 2, blive det nære samfunds fjernsyn. Dengang var der ikke tale om finansiering ved hjælp af reklame.

Det er overraskende nu at se et forslag fra venstre, som helt lægger afstand til de tidligere tanker om en regionalisering af det ene radioprogram og et eventuelt kommende TV 2. Ikke mindre overraskende er det at se venstre introducere reklamefinansiering, om end reklameindtægterne alene skal komme Danmarks uafhængige Radio til gode, når venstre dog er bekendt med, at dette kan betyde en nedgang i pressens annonceindtjening. I det mindste kan det betyde en nedgang i pressens annonceindtægter i en overgangsperiode, indtil markedet så at sige har tilpasset sig det nye reklamemedium. Det er da også sådan, at forslaget om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio har fået en kritisk modtagelse i venstrepressen. Jeg forstår, og jeg deler denne bekymring med hensyn til følgerne for dagspressen af indførelse af reklame-TV.

Men jeg finder, at der desuden er andre og tungtvejende grunde til bekymring, først og fremmest for reklamernes indirekte virkning på programmerne. For et reklamefinansieret TV må bestræbelserne først og fremmest gå i retning af at skaffe det størst mulige antal seere, og man kan frygte for, at dette vil ske f. eks. gennem sensationsprægede udsendelser, mens særlige kvalitetsudsendelser, som kun appellerer til et mindre publikum, lades i stikken. Man må altså ikke bare være bekymret over de udsendelser, som eventuelt kunne komme, men også og ikke mindre over dem, som ikke vil komme i et reklame-TV.

Man lokker fra reklametilhængerne med, at reklameindtægterne vil gøre licensen mindre for den enkelte seer, eller at man eventuelt kunne få råd til dyrere udsendelser. Men det er jo et falsk billede, man her giver af forholdet, for pengene skal under alle omstændigheder skaffes til veje. Enten bruger de reklamerende firmaer tilsvarende mindre beløb på annoncering i dagspressen, og så bliver aviserne dyrere, eller også må aviserne for at overleve støttes af offentlige tilskud, som så kommer fra skatterne, eller også bruger firmaerne flere penge samlet til reklamer, og så bliver varerne dyrere. I sidste instans

vil det alligevel være den enkelte seer, der kommer til at betale, hvad reklamerne koster.

Så set fra alle disse synsvinkler forekommer det mig bedre, at vi som nu har et licensbetalt TV, hvis programmer kan tilrettelægges alene ud fra kvalitetshensyn og alsidighedssynspunkter, end at have et reklame-TV, hvor programlægningen påvirkes af rent kommercielle hensyn.

Venstres forslag går i korthed ud på at selvstændiggøre provinsafdelingen i Danmarks Radio og overføre radioens program 2 og TV-Avisen samt et fremtidigt TV 2 hertil under navnet Danmarks uafhængige Radio. Ud over licensindtægter skal Danmarks uafhængige Radio have overskuddet fra et uafhængigt TV-reklameselskab.

Ifølge bemærkningerne er hensigten med monopolbruddet at skabe konkurrence mellem to selvstændige og indbyrdes uafhængige institutioner. Men der er lidt uklarhed, synes jeg, i forslaget, for da det samtidig er meningen at overføre hele Danmarks Radios licensfinansierede kapacitet til det nye foretagende DUR, bliver der unægtelig meget lidt tilbage til Danmarks Radio at sætte ind i denne konkurrence. Jeg må indrømme, at jeg ikke helt forstår bemærkningerne på dette punkt, og jeg synes, at en overførsel af hele den licensfinansierede kapacitet harmonerer dårligt med, at man senere i bemærkningerne forestiller sig at overlade 25 pct. af sendetiden til DUR, således at Danmarks Radio altså skulle beholde 75 pct. Jeg vil foreslå, at venstre forklarer sig lidt tydeligere på dette punkt.

Efter forslaget skal DUR ledes af en bestyrelse på højst 7 medlemmer, hvoraf medarbejderne udpeger 1 og et repræsentantskab på 40 de øvrige 6. Det vil altså sige, at mindre end 7 kan bestyrelsen heller ikke få, så det bliver mindst 7 og højst 7, den kommer til at bestå af. Sammensætningen af repræsentantskabet skal jeg ikke fordybe mig i. Den har sin forklaring i, at DUR tænkes oprettet på grundlag af provinsafdelingen i Danmarks Radio.

Forslaget til folketingsbeslutning siger ikke noget om, hvilke tanker venstre gør sig om Danmarks Radio, om man eksempelvis har tænkt at videreføre radiatorrådet i den nuværende skikkelse, eller om amtsprogramrådene skal bevares og fortsat mødes med radiatorrådet i programudvalgs møder. Forslaget efterlader

[Ministeren for kulturelle anliggender]

altså en række spørgsmål, synes jeg, vedrørende det, der bliver tilbage af Danmarks Radios virksomhed.

Endelig har centrum-demokraterne som det tredje parti fremsat forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en fri reklameradio såvel på landsbasis som på regionalbasis. Forslaget og bemærkningerne til det er meget kortfattede, men man kan dog af dem og af en uddybende artikel, som hr. Erhard Jakobsen har skrevet, forstå, at centrum-demokraterne foreløbig tænker sig en slags forsøgsperiode med lokal radiovirksomhed, som senere kan føre til oprettelse af en delvist reklamefinansieret TV-kanal.

Jeg er i høj grad enig med centrum-demokraterne om det ønskelige i nye forsøg med lokalradio, også gerne med lokal fjernsynsvirksomhed, og jeg ser det som et nyttigt grundlag for en senere stillingtagen til, om der bør indføres en varig ordning med lokalradio og fjernsynsvirksomhed. Men om finansieringen ved hjælp af reklamer er vi, som det vil være fremgået, derimod ikke enige.

Om de tre forslag vil jeg sammenfattende sige, at jeg ikke kan tilslutte mig dem, men må afvise dem, og de vil nu gå til behandling i kulturudvalget. Men jeg vil samtidig sige, at de alle tre berører så centrale spørgsmål i den fremtidige ordning af radio- og fjernsynsvirksomheden, at jeg går ud fra, de vil indgå i overvejelserne i den mediekommission, som statsministeren netop har nedsat.

Birte Weiss (S):

Der er ikke ret mange politiske emner, der diskuteres med så stor lidenskab som Danmarks Radio. Det er vi egentlig godt tilfredse med i socialdemokratiet, fordi den løbende folkelige debat er en forudsætning for, at monopolet er acceptabelt. Uden et folkeligt med- og modspil, uden offentlighedens vågne øje på denne store, vigtige kulturinstitution, som jo har eneret til at sende radio- og TV-programmer, ville den nuværende radioordning måske nok være betænkelig.

Der er vel næppe nogen, som vil påstå, at et sådant med- og modspil ikke finder sted. Efter manges opfattelse er der tværtimod tale om, at vi i øjeblikket oplever et partidirigeret overspil, som kommer til udtryk igennem et mindretal i radiorådet. Sådant forstår jeg i

hvert fald SFs forslag til en ny radioordning, og jeg henviser her specielt til bemærkningernes første spalte, hvor der står:

»... den gældende ordning ... har gjort det muligt for nogle medlemmer at misbruge den naturlige tilsynspligt til i mindste detaljer at kritisere enkelte programmer på en måde og med en sådan vedholdenhed, at der uden overdrivelse kan tales om en hetz.«

Vi er i socialdemokratiet ikke særlig uenige i denne vurdering. Jeg skal indskrænke mig til i den forbindelse at henvide til min beklagelse ved radiolovsbehandlingen den 31. januar i år over, at der er politikere, som misbruger radiatorådet til at lave partipolitiske felttog i stedet for at stå vagt om kreativiteten, kvaliteten og alsidigheden i Danmarks Radio.

Ved den lejlighed sagde jeg også, at vi endnu ikke har set forslag til ændring af radiatorådet's sammensætning, som fjerner faren for politisering, højst nogle, som vil medføre, at politiseringen måske bliver lidt mindre åbenlys.

Da SFs forslag er en genfremsættelse af partiets tidligere tanker på dette område, gjaldt min bemærkning også det forslag, som vi behandler her i dag.

I øvrigt finder vi det også i socialdemokratiet tvivlsomt, om det i praksis overhovedet er muligt at adskille det økonomiske og det programpolitiske ansvar, eftersom programmæssige dispositioner har økonomiske konsekvenser og omvendt.

Men aktualiseret af SFs forslag vil vi imidlertid gerne være med til at drøfte, om man ad anden vej kan medvirke til at bremse det ofte meget ukonkrete, men forfølgelsesagtige overspil, vi er vidne til fra et mindretal i radiatorådet gang på gang. Vi er med andre ord enige i hensigten med SFs forslag, men vi tvivler meget stærkt på, at midlerne er de rigtige.

Dagens to andre radioforslag går på indførelse af reklamer i henholdsvis radio og TV. Om begge kan jeg sige, at de ikke har socialdemokratiets støtte. For knap to måneder siden havde vi her i tinget en principiel debat om TV-reklamer, og der er ikke kommet nye oplysninger, der er ikke sket noget, som har forrykket vores argumenter fra dengang. Heller ikke den kendsgerning, at et dansk forsikringsselskab har gjort en stor reklameindsats i tysk TV, og at man derigen-

[Birte Weiss]

nem har forsøgt at kaste en brand ind i den aktuelle debat om reklamer i dansk TV, har forrykket vores principielle holdning til TV-reklamer.

Der er adskillige grunde til, at vi i socialdemokratiet siger nej til TV-reklamer, og jeg skal nævne et par af dem her ved denne lejlighed.

Den første grund er, at en ny TV-kanal ikke, sådan som mange mennesker vistnok har opfattet det, vil kunne blive et gratis foretagende for den enkelte seer. Med et land af Danmarks størrelse vil der højst være tale om reklameindtægter på et sted imellem 250 mill. kr. og 300 mill. kr., og det vil sige, at resten, 700–800 mill. kr., skal betales ad anden vej, altså via licensmidler eller af staten. I øvrigt kan man føje til, at reklameindtægterne kommer fra de samme mennesker i deres egenskab af forbrugere.

Den anden grund til, at vi går imod reklamer i TV, er, at reklameindtægten jo i vid udstrækning vil blive flyttet fra dagspressen, som i forvejen befinder sig i en økonomisk hårdt presset situation. Selv om de færreste af disse aviser deler socialdemokratiets politiske opfattelse, er deres eksistens efter vores opfattelse meget væsentlig for den almindelige, frie meningsdannelse, og efter at have læst lederartikler i venstrepressen i dagene efter fremsættelsen af venstres forslag er det min opfattelse, at vi på dette felt er i god overensstemmelse med venstres græsrodder.

Vores tredje grund til at gå imod reklamer i TV – og i den forbindelse skal jeg også nævne radio, for det tredje forslag fra centrum-demokraterne går jo ud på at indføre reklamer i radioen – er, at vi ved, at reklamerne i vid udstrækning vil blive brugt af de store virksomheder til skade for de mindre, som jo er et helt karakteristisk træk ved det danske erhvervsliv.

Vores fjerde grund til at gå imod reklamer i de æterbårne medier er, at vi tvivler meget stærkt på, at det i praksis i det lange løb vil være muligt at opretholde en adskillelse imellem reklamer og programmer. Det forudsættes ganske vist i de forslag, der ligger på bordet, men vi tvivler meget stærkt – og det er bl. a. på grund af de erfaringer, man har fra Finland – på, at det vil være muligt i en økonomisk stram situation.

Vores femte grund til at gå imod reklamer i den forbindelse er, at vi, som ministeren

var inde på, mener, at der i det lange løb kan ske en påvirkning af programpolitikken, og det mener vi er uønskeligt; det er der vist ikke grund til at argumentere yderligere for.

Alt det, der er sagt her, betyder naturligvis ikke, at vi i socialdemokratiet vil fastlåse radioordningerne på det niveau, de befinder sig i øjeblikket, og her tænker jeg både kvalitetsmæssigt og omfangsmæssigt. Vi ser gerne en indførelse af et dansk TV 2, men først og fremmest uden reklamer og først og fremmest indført i et tempo, der passer til den økonomi, vi har, og det vil sige, at der jo også på kulturområdet skal ske en prioritering i forhold til andre kulturpolitiske områder.

Men vi ser som sagt gerne et dansk TV 2, og vi har tidligere nævnt her i tinget, at det for os vil være væsentligt, at en ny dansk TV-kanal bliver det naturlige hjemsted for udsendelser på TV fra regionerne, en udvikling, som vi gerne vil være med til at fremme. Vi ønsker også, at det kunne blive det naturlige hjemsted for en øget samproduktion imellem de nordiske lande, og på længere sigt kunne man måske også forestille sig, at en del af undervisningsudsendelserne kunne komme til at høre hjemme på denne kanal.

Det vil sige, at vi i socialdemokratiet går ind for, at der skal ske en udbygning af TV i takt med, at vi får økonomi til det, men at det bliver konsekvent med et nej til reklamer.

Flemming Jensen (KF):

Ja, man kan jo i hvert fald ikke påstå, at der ikke er interesse for Danmarks Radio, og hvad der knytter sig til den. Hvis jeg ikke har talt helt forkert, behandler vi i dag forslag nr. 5 om radioens forhold siden denne samlings begyndelse. Heldigvis er nogle af dem sammenfaldende på væsentlige punkter, heldigvis, fordi der så måske kan vise sig flertal for en radikal ændring.

Til de forslag regner jeg ikke SFs. SF fastslår nemlig simpelt hen, at man er tilfreds med monopolet, og det kan jo så give anledning til eftertanke, at man netop dér er tilfreds. Det er formen, hvorunder monopolet styres, man ønsker ændret. § 1 fastslår simpelt hen, at Danmarks Radio har eneret osv., og de ord alene adskiller SF milevidt fra det konservative folkeparti, hvad der jo næppe bliver noget chok for SFs ordfører. Jeg kun-

[Flemming Jensen]

ne med dette nøjes med sådan set at konstatere, at vi ikke kan støtte forslaget, men jeg synes, det skal have et par ord mere med på vejen:

I bemærkningerne siger SF, at der er drevet en hetz mod Danmarks Radio, og at denne hetz har medført overdreven tilbageholdenhed og selvrensning. Det er ikke helt den opfattelse, jeg har; jeg føler, at Danmarks Radio, specielt måske dens ungdomsafdeling, kun i meget lidt omfang har følt sig knuget fald jorden, og hvis den er det, ville jeg i hvert fald nødig have set den uden selvrensningen.

Må jeg i øvrigt om den foreslåede styreform sige, at SF efter min mening blander tingene lidt vel rigeligt. Ét er, at man har et samarbejde mellem forskellige udvalg og kommissioner osv., som findes på arbejdspladserne, noget ganske andet er, at man, fordi man nu er ansat i Danmarks Radio, skulle have en ekstra indflydelse både på budget og programlægning, ja, sågar vel på vurderingen af, om det, én selv og ens kolleger laver, er rimeligt og rigtigt.

Om centrum-demokraternes forslag blot dette, at naturligvis er det et fremskridt, at man søger at skabe mulighed for oprettelse af en fri reklameradio. Det glæder os i den konservative gruppe, at CD – og det troede vi da for øvrigt heller ikke – ikke lider af den reklameangst, som andre i salen gør. Vi vil blot gerne et skridt videre, men måske kan vi i udvalget nå til den ordening, der kan bære fremover, nemlig at der åbnes helt ud for reklamer både i radio og i TV.

Det tredje og bestemt ikke mindst interessante af de forslag, vi skal behandle, er fremsat af venstre og har den meget positive titel: »Forslag til beslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio«. Som formål angiver forslagsstillerne, at det sker, jeg citerer: »med henblik på at bryde Danmarks Radios monopol og skabe konkurrence . . .«. Det er selvfølgelig noget, den konservative gruppe ser på med sympati, at også venstre nu er nået til det standpunkt, at reklame i fjernsynet kan være en ganske rimelig ting, ja, måske en nødvendig ting.

Når man i øvrigt læser bemærkningerne, der taler om Danmarks Radios utålelige monopol, og sammenholder dem med, hvad der er sagt fra andre sider ved tidligere lejligheder, kan man ikke undlade at spørge sig selv og andre, om ikke tiden snart er inde, hvor

de partier, som deler denne opfattelse, og som har overvundet reklameskrækken, fandt sammen om noget, der kunne løse problemerne. Den ene skanse mod reklame-TV efter den anden er faldet, det sker politisk, og det er for længst sket blandt befolkningen; spørgsmålet er nu blot, hvor længe regeringen og kulturministeren vil holde stand, og måske også, hvorfor de vil holde stand.

Et af de i øvrigt efter min opfattelse forkerte argumenter mod reklame-TV, vi har fået gentaget her i dag, var, at der gik penge fra pressen til det ny medium. Ja men hvad mener så f.eks. kulturministeren, når danske firmaer nu – foreløbig kun ét, fra 1982 flere – kan reklamere i vesttysk TV? Er det argument så ikke faldet væk, så der tilbage kun kan blive argumentet om frygten for at miste indflydelse for monopolet? Den sidste tids udvikling har efter konservativ opfattelse slået fast, at konkurrencen kan man ikke hindre; det, man kan hindre, er et dansk alternativ.

Vi har fået en række kommentarer fra ministeren, kommentarer, der helt naturligt ligger på linje med, hvad regeringen tidligere har sagt. Jeg har nævnt lidt om pengene. Ministeren nævnte også, at reklame-TV kunne medføre sensationsprægede udsendelser. Ja ja, det har vi jo nu også nu og da i dansk TV; så dygtige er vi jo heller ikke. Vi skal også gøre opmærksom på, at mange af de gode udsendelser, vi har fået fra udlandet – tænk f.eks. på Thames-senderen – har været af meget høj kvalitet. Vi skal heller ikke glemme, at en meget stor del af det finske reklame-TV laver serier af meget høj kvalitet, som kan sælges til udlandet, og vi skal ikke glemme, at der finder høringer sted af politisk betydning i amerikansk TV.

Ministeren henholder sig så til mediekommissionen. Ingen kan vel have noget imod, at alle disse ting undersøges godt og grundigt, men jeg advarer imod, at mediekommissionen skulle anvendes til at trække en løsning i langdrag.

Jeg skal slutte med at sige – som det forhåbentlig vil fremgå af, hvad jeg har sagt – at det konservative folkeparti har en hel del sympati både for centrum-demokraternes og venstres forslag og absolut ingen for socialistisk folkepartis.

Jørgen Junior (FP):

[Jørgen Junior]

»De små, dumme danskere« blev der sagt for et antal år siden fra tysk side, og hvis man læser debatterne i det forløbne tiår igen og ser, hvilke argumenter der har været brugt, må man vel nok konstatere, at det ærlig talt er en sørgmodig situation, det danske samfund står i, også hvad angår TV-meningsmonopolet og Danmarks Radio.

Det er givet underordnet, hvad der besluttes her, og underordnet er også den megen snak, der har været heroppe gennem mange år og fortsat i dag. At Danmark dækkes af reklame-TV i løbet af ganske få år, er simpelt hen bare en kendsgerning. Det sker via satellit, og vi kan ikke ændre den tekniske udvikling, som finder sted i verden, vi skal heller ikke ændre den, og det er i virkeligheden kun glædeligt. Men det vil sige, at det bliver lidt af en skindiskussion heroppe, for der kommer reklamer på det danske marked via TV i løbet af ganske kort tid: 2 år, 3 år. Begyndelsen med forsikringselskabet i nordtysk TV er en spædbegyndelse, og det er kun noget, der viser vejen.

De tanker, man hidtil har haft herhjemme med Nordsat, med urealistisk tro på, at man politisk kan styre et monopolmedium som Danmarks Radio, er forældede. Nordsat går jeg ud fra mere eller mindre er sat på porten; jeg går ud fra, at den tanke ikke eksisterer mere. Man er sikkert klar over, at det er et urimeligt prestigeprojekt til alt for store penge, som aldrig vil blive realiseret, hvilket kun er godt.

Som følge deraf er jeg naturligvis fuldstændig enig med de bemærkninger, der er kommet fra det konservative folkepartis ordfører; der er stort set ikke ét ord af det, han sagde, jeg ikke kan erklære mig enig i.

Jeg er også enig i intentionerne, således som de lægges frem fra såvel centrum-demokraterne som venstre. Vi har tidligere fremsat vores eget forslag, og det hed forslag om Danmarks frie Radio; venstres hedder forslag om Danmarks uafhængige Radio. Der er visse forskelle, og jeg synes ikke, at venstres og CDs forslag er vidtrækkende nok, men det er klart, at vi realistisk må se, hvad der kan skabes et flertal for, og jeg vil da håbe, at disse forslag nu langt om længe kan få brudt denne mærkværdige danske stædighed, som er repræsenteret gennem socialdemokratiet, der tror, at man kan styre medierne ad den politiske vej, at man kan undgå rekla-

mer, at vi alene i Danmark kan være fri for reklamer, og som så kører frem med alt dette her om, at reklamerne er negative på alle mulige sædvanlige måder, som man tidligere har sagt.

Man henviser til, at reklame-TV gør varerne dyrere. Det er et postulat. Fru Birte Weiss kommer med forskellige påstande, som man, hvis man er venlig, undlader at kalde for vrøvl, men de minder meget om det efter min opfattelse. Og ministerens forsøg på at henvise det hele til en mediekommission og lægge et røgslør ud over hele debatten tjener heller ikke noget fornuftigt formål.

Det er min opfattelse, at de foreliggende tre forslag, hvoraf SFs forslag er et forslag, jeg ikke skal beskæftige mig særligt med, fordi det går i den modsatte retning af, hvad vi finder er fornuftigt, bør danne grundlag for en reel debat. Det er ikke nok, at en mediekommission over flere år skal prøve at finde frem til noget.

Venstres forslag, som jeg ikke synes er tilstrækkeligt, giver dog i hvert tilfælde et reelt grundlag for hurtigt at få taget nogle beslutninger, således at vi i det mindste kan komme i gang. Det kan vi altså støtte helhjertet.

Jeg synes nok, at en leder forleden dag i Børsen på udmærket vis forklarede, hvad der er situationen. Nu er det måske nok en lille smule hårdt at tage den nye kulturminister frem som et skråkindjagende eksempel, for hun står jo ikke alene om sit synspunkt, men jeg synes dog, man bør have citeret et par linjer fra den leder i Børsen den 20. marts, hvori der stod følgende:

»Fru Østergaard og hendes ligesindede bør nok en dag slå skodderne i elfenbenstårnet til side. Så vil de formentlig blive klar over, at langt de fleste seere hellere vil have en »hjemmebiograf« ovre i hjørnet end den statsmonopoliserede støttepædagog, hvis fornemste opgave synes at være at levere kandidater til de politiske partier.

Hvad nyhedsformidlingen i TV angår, bør Lise Østergaard heller ikke nære nogen frygt. Både USA, Tyskland og England har fremragende TV-journalistik.«

Når ministeren i dag siger, at man må nære angst for sensationsprægede udsendelser og for, hvilke udsendelser der ikke kommer med, ja, så må man konstatere, at det ikke er andet end et socialdemokratisk ønske om at prøve at påvirke befolkningen gennem medi-

[Jørgen Junior]

erne. Det er noget, man gør i ufrige, socialistiske Østlande og mange steder i verden; det er noget, vi burde komme væk fra her i Danmark. Vi burde klart og utvetydigt, hurtigt og effektivt se realiteterne i øjnene.

Da vi under alle omstændigheder får disse velsignede reklamer i løbet af få år, skal vi så ikke prøve at påvirke udviklingen en lille smule ved selv at deltage, ved selv at sørge for at åbne vejen for f.eks. at få vedtaget et forslag som forslaget fra venstre eller forslaget fra CD, således at man principielt holdt op med hele den uacceptable og urimelige og ufolkelige argumentationsform, som socialdemokratiet har bakket op nu i flere år? Socialdemokratiet burde se at indrette sig efter, hvad socialdemokratiets vælgere på dette område ønsker.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Janne Normann, er sygemeldt, skal jeg kort begrunde den radikale gruppes stilling til de foreliggende forslag: venstres beslutningsforslag, CDs beslutningsforslag og SFs lovforslag.

Må jeg først sammenfattende sige om de tre forslag, at vel er det udmærket, at vi fortsat diskuterer den måde, vi skal ordne vores radio- og fjernsynsvirksomhed på, men jeg synes ikke, det blot er en undskyldning, jeg synes, det er noget reelt, at vi, før vi træffer en ny beslutning, bør afvente, hvad der måtte komme ud af den mediekommission, som statsministeren har nedsat, og som man allerede er begyndt at udpege medlemmer til. Jeg går ud fra som en hel selvfølge, at ministeren vil sørge for, at kulturudvalget får tilsendt kommissoriet for denne mediekommission, at vi bliver holdt orienteret om, hvem der bliver udpeget til den, når den endelig er nedsat, og at ministeren vil fortælle statsministeren, at vi faktisk er interesserede i det, og at de vel skal have tid til at arbejde, men at nedsættelsen af denne kommission bestemt ikke må bruges bare til en syltekrukke. Der sker jo hele tiden ting og sager på området, som gør, at vi til stadighed må tage hele området op til revision uden absolut forudfattede meninger.

Om de enkelte forslag vil jeg gerne sige, at vi i den radikale gruppe stadig ikke er blevet overbevist om, at det ville være en god idé at

indføre reklame i radio eller TV, og allerede fordi både venstres og CDs beslutningsforslag for henholdsvis TV og radio alene bygger på reklame, kan vi ikke umiddelbart gå ind for de to forslag.

Om venstres forslag vil jeg i øvrigt blot anføre, at vi bestemt tror, der ville komme noget godt ud af, at Danmark havde to TV-stationer og ikke som i øjeblikket blot én, og at det naturlige sted for en konkurrerende TV-station formentlig er Århus. Men der ligger i de ord, jeg har sagt her, ikke noget om, at det skal være en TV-station, der bygger på reklamer.

I øvrigt tvivler jeg noget på, at der med den anvisning på indtægter, som venstre er kommet med, nemlig reklamer og en del af licensindtægterne, ¼ eller hvad man forestiller sig, vil komme penge nok til at oprette en TV-station, der kunne sende kvalitets-TV. Hvis man ikke ligefrem skal sende gamle film hele tiden og ikke skal være for afhængig af, hvad reklamekøberne ønsker, tror jeg, man realistisk må se i øjnene, at det er ganske overordentlig dyrt og kostbart at drive en TV-station. De samme indvendinger gælder naturligvis ikke radiostationerne, som det er helt anderledes økonomisk overkommeligt at drive. Men vi føler os, som jeg sagde, og som jeg gentager, ikke overbevist om, at reklame hører hjemme i radio og fjernsyn.

I SFs forslag findes der enkeltheder, som vi meget gerne ville drøfte og se gennemført. Vi er nødt til at erkende, at der i dag via det nuværende radiatoråd drives en privat propagandavirksomhed, som det aldrig har været meningen skulle ske, og som har taget en sådan overhånd, at man helt glemmer de væsentlige opgaver, nemlig at sørge for, at radio og TV på alle områder bliver så godt, som det kan. Det er jo ikke nok alene at gribe fat i de fejltagelser, som nogle gange må ske i en stor institution; man skulle også gerne arbejde på at gøre den bedre.

Om SFs forslag i øvrigt skal jeg ikke komme med mange bemærkninger. Det er i forslaget en forudsætning, at de samme regler for klager over udsendelserne, som gælder for dagspressen, skal overføres til at gælde for radio og TV. Jeg føler mig ikke overbevist om, at det er den rette udvej. På den anden side mener jeg – og det vil jeg gerne have drøftet i udvalget – at der dog må kunne skabes bedre muligheder for de mennesker,

[Bernhard Baunsgaard]

der bliver udsat for forkerte oplysninger via radio og TV, for at få indført berigtigelser. Der er i Danmarks Radio regler for, at man kan få udleveret bånd, hvor man selv er blevet angrebet, og bånd, der har omalt forhold, som man har ansvaret for, men man er nødt til at indrømme fra radioens side, at det er for besværligt at få disse bånd, det tager for lang tid, det er for omstændeligt i det hele taget. Og så er man nødt til at måtte erkende, at man med, jeg havde nær sagt omhu, prøver at holde det skjult, at disse regler findes. Jeg vil gerne i udvalget tage den diskussion op igen, om det dog ikke er muligt for os i yttingsfrihedens navn at formå ministeren til at anmode Danmarks Radio om at styrke sin oplysningsvirksomhed på dette område og gøre det nemmere at få udleveret bånd. Det er intet indgreb i Danmarks Radios uafhængige virksomhed, men herinde har vi dog et ansvar for at sikre yttingsfriheden på dette område også og sikre, at folk ikke unødigt lider skade.

Waldorff (VS):

På trods af, hvor kedelig radioen faktisk er, tror jeg, at alle andre end forslagsstillerne og et par stykker mere måske ville foretrække at ligge hjemme på divanen og høre på den i stedet for endnu en gang at høre en af disse radiodebatter, som ikke fører nogen som helst steder hen, mest nok fordi der faktisk ikke rigtig er noget nyt i de ting, der bliver lagt frem.

Det gælder både SFs forslag, som er en uændret genfremsættelse, og det gælder CDs og venstres forslag, som kører i præcis den samme plovfure, som alle de andre borgerlige forslag har kørt i, og som der ikke er noget som helst hverken overraskende, spændende, inspirerende eller noget andet i.

SFs forslag har jeg kommenteret forholdsvis grundigt, da det sidst var til første behandling, og jeg skal kun lige nævne, at vi er enige i den intention, der ligger i ændringen af det nuværende radioråd, altså opsplitningen i et radioråd, som er ansvarligt for økonomi og administration, og et repræsentantskab, som diskuterer de overordnede linjer i Danmarks Radios programpolitik. Vi mener, at SF er for upræcise med hensyn til, hvad de ønsker dette repræsentantskab skal bruges til, og hvilke folkelige bevægelser man øn-

sker at få repræsenteret i et sådant repræsentantskab; men det sagde jeg også sidst.

Jeg sagde også, at vi er meget uenige i den måde, som SF behandler lokalradioerne på, hvor SFs bud på, hvordan man bryder meningsmonopolet i Danmarks Radio som institution, går på, at man kan begynde at udlicite lokale afdelinger af Danmarks Radio til forskellige institutioner, eller hvad man i øvrigt forestiller sig. Det er vi afgørende uenige i.

Vi ønsker til gengæld en lokalradio, som bryder med Danmarks Radios meningsmonopol på den måde, at den bliver åben for den lokale befolkning, og det sker ikke – i hvert fald ikke nødvendigvis – med SFs forslag. Det ville derimod ske, hvis man opbyggede lokalradioer efter båndværkstedsprincippet, sådan som man faktisk også har nogle erfaringer med.

Den anden kritik imod SFs forslag går på, at dette her kun er en snak om struktur, ikke om, hvordan man ønsker, at et medium som radio og TV skal bruges i de almindelige demokratiske processer, som foregår i samfundet. Det er der faktisk ikke rigtig nogen overvejelser om i forslaget, og det gør, at det mest bliver noget struktursnak, som forholdsvis hurtigt mister interessen.

CDs forslag vil jeg ikke kommentere. Det er ideen om at få genindført Radio Mercur, og det siger sådan set alt om CDs kulturpolitiske udsyn.

Venstres forslag er en udmøntning af det undergravningsarbejde, som højrefløjen både i og uden for Danmarks Radio har arbejdet med i adskillige år. Først og fremmest selvfølgelig det systematiske forsøg på at tilrane sig flere ressourcer og mere programpolitisk indflydelse i provinsafdelingen. Det er der kun ét svar på, og det er – altså i modsætning til venstre, som ønsker den udvikling ført konsekvent igennem – at man nedlægger provinsafdelingen, og det har vi sagt masser af gange.

Til sidst skal jeg bare nævne det misbrug af sprog, som sker i både CDs og venstres forslag med hensyn til begreberne frihed og uafhængighed, som i den begrebsverden, de borgerlige befinder sig i, jo i virkeligheden kun har betydning på den måde, at man stadig væk værdsætter, at det i det 18. århundrede lykkedes at gøre sig uafhængig af den dominerende indflydelse, som adelen havde.

[Waldorff]

Det er det borgerlige frihedsbegreb, og det opererer man altså med i det 20. århundrede, som om det overhovedet havde nogen som helst form for relevans.

Det, der ligger i forslagene, er selvfølgelig frihed for dem, der har økonomi til det. Det er indholdet i såvel venstres som CDs forslag, og det er i virkeligheden totalt uinteressant.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er enig med venstre i, at Danmarks Radios monopol skal brydes. Vi har den opfattelse i kristeligt folkeparti, at det er vigtigt, at der bliver lagt større vægt på både alsidighed og kvalitet, og det ønsker sikkert alle tre forslagsstillere her i dag også.

Det er vor opfattelse, at konkurrence i æteren vil medføre en større alsidighed og give både ytringsfriheden og den kunstneriske frihed og kvalitet bedre muligheder.

Årsagerne til manglende alsidighed i Danmark Radio skal efter vores opfattelse ikke søges i detaljerne, men i selve systemet, og her synes jeg nok at venstres forslag har rørt ved noget principielt og rigtigt.

Men kristeligt folkeparti mener, at radio og TV skal være forbrugerstyret, og det ser ud til, at vi ønsker det i højere grad, end venstre ønsker det; i hvert fald har venstre en anden struktur for en sådan styring. Vi har selv fremsat forslag til ny radiolov, og vi mener naturligvis, at dette forslag giver den bedste løsning af radioens og TVs forhold. Men vi er naturligvis også positive over for andre forslag til løsninger og vil se positivt på arbejdet i udvalget, uden at jeg her vil gå ind i detaljerne, ej heller detaljerne i venstres forslag. Men jeg stiller mig dog skeptisk over for finansieringen gennem begrænset adgang til reklame.

Af samme grund kan vi ikke umiddelbart støtte centrum-demokraternes forslag om en fri reklameradio. Men vi ser positivt på mulighederne for oprettelse af radio på regional basis.

Angående SFs radioforslag, der er en genfremsættelse fra 1978, som det nu er nævnt nogle gange, vil jeg stort set henvise til, hvad hr. Chr. Christensen sagde dengang på kristeligt folkepartis vegne, og det står at læse i Folketingstidende 1978-79, sp. 1986-87, idet

kristeligt folkepartis syn på dette forslag ikke har ændret sig.

Jeg kan imidlertid ikke forstå det, der står at læse i bemærkningerne til SFs forslag om hetzen imod medarbejderne i Danmarks Radio. Det, at man har en anden opfattelse af, hvordan styringen skal være, betegnes som en hetz, og det synes jeg ikke er rigtigt. Kristeligt folkeparti mener, at den magt, der ligger i at producere og udsende radio og TV, må have sit mandat fra samfundet, og det vil efter vor opfattelse sige fra forbrugerne. Vi mener, det bør være sådan i et demokratisk land.

Der ligger nu så meget materiale fra forskellige partier, at der må kunne komme realiteter i drøftelserne om, hvordan Danmarks Radio og TV skal ordnes og styres i fremtiden, og jeg håber ikke, at den mediekommision, som også ministeren hentydede til, vil forsinke dette arbejde.

Mølgaard (DR):

På kanten, men, hr. formand m. fl., ikke ud over kanten vil jeg indlede med at sige, at retsforbundets folketingsgruppe længe har haft et radiolovsforslag liggende grydeklart til fremsættelse. Det ligger ikke uden for dagsordenen at kommentere, at vi har haft dette forslag liggende, og når det ikke er på dagsordenen i dag, skyldes det, at vi i retsforbundets gruppe har været en smule tilbageholdende over for at fremsætte forslaget. Det har i nogen grad været betinget af, at vi vidste, hvad vi havde af radiolov, og også hvad vi gerne ville have for en styringsform for Danmarks Radio, men har næret nogen ængstelse for, hvad vi kunne opnå, hvis vi skubbede regeringen og den konservative opposition til med djævelens vold og magt at gå på kompromis vedrørende udformningen af en helt ny radiolov.

Vi vidste, hvad vi havde, og selv om det ikke var og ikke er vores absolutte livret, skulle der ikke nogen overspændt fantasi til at forestille sig det, der var værre. Der behøvede man jo ikke kun at se sig om uden for landets grænser for at opleve gyseligheder, man kunne såmænd blot gå nogle få år tilbage i tiden her i kongeriget Danmark og se på en Danmarks Radio og en statsradiofoni, der var værre. En håndfast politisk styring oplevede man i fortiden. Det foregik nok i stor

[Mølgaard]

grad i diskretion og uden det rabalder, man nu om stunder kan opleve omkring institutionens styrelse, men det var med så meget desto større og farligere anfægtelser af alsidigheden og ytringsfriheden, det foregik dengang.

Rabalderet i dag kan godt være trættende ind imellem for en og anden, men skadevirkningerne er absolut overskuelige i forhold til dengang, tingene klaredes programpolitisk, ja, ansættelsesmæssigt på salig Peder Nørsgaards kontor imellem ét, to, tre eller fire partier.

Retsforbundet vil i og for sig beklage, at folketinget begynder at ville styre Danmarks Radios struktur ned i detaljer. Vi ønsker, at folketinget og regeringen skal blande sig uden om Danmarks Radios detaljer, og at Danmarks Radio skal etablere et reelt forbrugerdemokrati omkring Danmarks Radio, sådan at det bliver lytternes og seernes fremfor politikernes Danmarks Radio.

Den struktur, den programpolitik, den totale linje for Danmarks Radio, der skal fastlægges, mener vi skal fastlægges af et politisk valgt, et vel at mærke lytter- og seerpolitisk valgt, radiatoråd, som skal have den fulde kompetence over for Danmarks Radio.

De siger, vi her har til behandling, bevæger sig ad en ganske anden model, men retsforbundet er ikke uden synspunkter på dem, uanset at vi altså principielt beklager, at det er et folketingsanliggende at gå ned i Danmarks Radios struktur.

Retsforbundet vil gerne benytte denne desværre uhyre sjældne anledning til at udtrykke glæde over konservative partiers vilje til monopolbekæmpelse. Måtte den idé fange an i de kredse, så vi kunne få monopoltilsynet styrket på de egentlige monopolområder, men opgive aktiviteter, hvor konkurrencen styrer udviklingen. Ja, man har måske endda lov til at håbe på støtte til bekæmpelse af jordspekulation, også et oplagt monopolområde.

Vi kan da håbe, men indtil nu er det jo rigtignok en enlig svale, de konservative partier er barslet med på monopolbekæmpelsesområdet, og den gør jo ingen rigtig sommer, men lad os så bedømme dette som et enestående fænomen.

At skaffe konkurrence i æteren for radio- og TV-programmers produktion og udsendelse lyder som en tiltalende tale. Retsforbundet

vil gerne gå ind for fri konkurrence, men må sætte et spørgsmålstegn ved, hvor fri denne konkurrence bliver.

Vi ønsker alsidighed i kulturformidlingen, bredde og åndsfrihed i tankeformidlingen. Gang på gang har der nok siden statsradiofoniens stiftelse og helt op til Danmarks Radios nuværende tider været grund til at påklage, at radiolovens bud herom ikke er blevet forvaltet til fulde eller blot nogenlunde rimeligt, men for at tale mit modersmål, vendebomål, må jeg nok have lov til at sige, at det såmænd ikke har været så ringe endda i det store og hele under den nugældende radiolov. Meget skrål og skrig er blevet udfoldet med påstande om noget modsat, men det skyldes jo nok, at råberne har råbt så højt, at deres trommehinder er sprængt, og dermed er det jo helt rimeligt, at de ikke er så aktive lyttere mere. De er lovligt undskyldte for ikke at ane, hvor alsidig den samlede sum af programflader i Danmarks Radio er. Det er altså Danmarks Radio, som vi kender, ikke så ringe endda, men derfor, lad os da bare prøve at forbedre den.

Vi har sympati for konkurrencetanken, tror også, at den kan skabe udfordringer for alle implicerede, der kan skabe bedre programmer, og derfor vil vi gerne støtte tanken om at skabe denne konkurrencemulighed mellem medarbejdere, afdelinger osv.

Men alsidighedskravet skal stadig væk gælde, for alsidighed kommer der ikke ud af to eller for den sags skyld tre eller fire uafhængige instansers indbyrdes konkurrence i æteren. Derfor må radiolovens bud herom bevares for al udsendelsesvirksomhed uanset hvorfra. Alle styringsbestemmelser for virksomheden må udformes ud fra dette fundamentale krav.

Jeg vil gerne bemærke, at retsforbundet ikke principielt vil vende sig mod reklamer i radio og TV, men der er vel nok grund til at analysere et par forhold ganske grundigt, inden man tager skridtet dertil. Det ene er avismønsterpåvirkningen ved et sådant skridt. Den alsidige avisstruktur, vi har her i landet, er et demokratisk gode, som vel nok kunne være bedre endnu, men som vi nødig ser beskåret.

Fra forskellig side er der givet meget forskellige bud på, hvordan avisernes økonomi vil blive påvirket af et reklame-TV og eventuelt reklameradio. Jeg tror, at en del af de

[Mølgaard]

optimistiske prognoser, der er begrundet i erfaringer i andre lande, er et yderst usikkert grundlag at bedømme på, for realiteten er, at avisstrukturen, læsevanerne, hele kulturformidlingsmønsteret er forskelligt fra land til land, sådan at man kan have ganske svært ved at overføre erfaringer fra ét land til det næste. Realiteten er vist også den, at der er mange aviser, der kun tåler ganske små vindpust, inden deres tid er omme. Det ville efter retsforbundets opfattelse være beklageligt, om noget sådant var en sikker konsekvens, og derfor synes vi, der er grund til at analysere meget nøje på dette område, hvad udvalgsarbejdet jo nu kan give anledning til.

Ud over avisproblemet synes jeg også nok, der er grund til at bore i, hvilken indvirkning på de i forvejen alt for stærke monopoliseringstendenser i erhvervslivet en oprettelse af et reklamemedium i Danmark vil have, for storproducenter sammen med forretningskæder bliver vel næsten ene om at kunne betale denne reklame, og det er et spørgsmål, hvor hensigtsmæssigt det er for forbrugerne og det danske samfund, så længe vi ikke har kunnet mønstre tilstrækkelig politisk vilje her i folketinget til at opbygge effektive værn mod monopolers udbytning af forbrugere og samfund.

Skulle de konservative partiers nye anti-monopolpolitik brede sig til erhvervspolitikens område, var den bekymring jo borte med blæsten. Men lad os se, om det er en realitet, inden vi tankeløst handler, som om det var det.

Jeg skal fuldt ud erkende, at annoncering i andre landes medier, som rækker ud over dansk territorium, og deraf følgende tilsvarende mulige skadevirkninger også må indgå i denne analyse, og også i lyset af at der kan hænges satellitter op i luften i løbet af meget kort tid som en snæver realitet. Måske kan disse bidrag til analysen opveje den frygt, jeg har refereret.

Jeg vil godt tillade mig at sætte nogle spørgsmålstejn ved den deling af Danmarks Radio, som venstre foreslår. Det skal understreges, at det er et spørgsmålstejn og ikke afvisning, jeg hermed fremfører, og at spørgsmålstejnet vedrører spørgsmålet, hvor man skal dele i Danmarks Radio.

Jeg vil således til fulde erkende regionalradioernes behov for at blive opprioriteret, men jeg synes nok, venstres forslag analyse-

rer det reelle behov på dette område for dårligt. For det er vel i forhold til provinsafdelingens centrum, at distrikts- og regionalradioerne er udsultede, og det gør forslaget jo intet ved, man tør vel nærmest konstatere tværtimod.

Vi vil måske – ja, sandsynligvis i endnu højere grad – kunne opleve regionalradioerne udsultede bevillingsmæssigt for at styrke Århuscenterets mulighed for at løse ambitionsopgaver. Der skal nok blive jul i Gammelby – og godt det samme – men hvis det er på bekostning af den jævne strøm af regionalstofdækning ude omkring landet rundt i hele den lange periode mellem to på hinanden følgende julehøjtider, er det så som så med, hvor megen grund til glæde det skaber. Hvorfor da ikke løsrive regionerne helt fra Århus? Som sagt er det et spørgsmål, ikke et forslag.

Jeg vil også gerne sætte spørgsmålstejn ved det rigtige i den opdeling, der skærer den nye TVA-bygning af TV 1 og overfører den til TV 2, til Århus åndeligt talt. Også dette er et spørgsmålstejn, ikke et forslag, men efter min opfattelse noget, der må overvejes meget grundigt; jeg har i hvert fald mine tvivl om hensigtsmæssigheden heri.

De reelle økonomiske påvirkninger af licensen synes jeg også der kan være grund til at analysere, men min tid er udrunden, så jeg skal til SFs forslag blot knytte den konkrete kommentar, at vi må betragte det som et forsøg på at vende tilbage til ældre tider, hvor tingene foregik i større diskretion. Jeg er alvorligt bange for, at SFs forslag i realiteten vil skade den alsidighed, som det foregiver at ville gavne.

Formanden:

Ordføreren vedrørende B 66, forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio, hr. Bertel Haarder.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne takke for en overvejende positiv modtagelse af venstres forslag. Når jeg siger, den var overvejende positiv, er det, fordi næsten samtlige negative bemærkninger har drejet sig om et enkelt punkt i forslaget, nemlig det punkt 6, som handler om den meget begrænsede adgang til reklame.

[Bertel Haarder]

Derfor vil jeg allerede nu spørge, om vi ikke kunne få en lille anden runde heroppe, hvor ordførerne for kristeligt folkeparti og det radikale venstre kunne sige, hvad de egentlig mener om de fem andre punkter, altså de punkter, der ikke handler om reklame. For hvis det er sådan, som det ser ud til, at der her i tinget i virkeligheden er en vilje til at bryde monoopolet ad nogenlunde de linjer, vi har anvist, dog uden reklame, er vi da lykkelige inden for venstre; kan vi ikke få det med reklame, er vi lykkelige også for at få det uden reklame. Så bliver der lidt færre penge at gøre godt med, men der bliver jo stadig væk til begge de to stationer mange flere penge, end man havde for bare 5 år siden på den ene station, vi har. Selvfølgelig kan man da bryde monoopolet også uden reklameindtægterne, og er der ikke flertal for punkt 6, så lad os prøve at få de andre punkter igennem nu og ikke sylte dem i en mediekommission, som bliver en ulidelig syltekrukke, som vi nu skal høre om, lige så længe som vi har hørt om satellitproblemerne og alt det andet, som har været brugt til at udskyde denne diskussion i det uendelige med.

Jeg vil gerne kort om dette med reklamen sige følgende: det er en meget begrænset adgang til reklame, venstre foreslår. Det drejer sig overhovedet ikke om radioer – det vil jeg gerne gøre hr. Bernhard Baunsgaard opmærksom på – det drejer sig kun om meget begrænset adgang til TV-reklamer i stil med det, vi kender fra Finland og især fra England, hvor den nye ITV-station faktisk har haft enorm succes og simpelt hen har sat tempoet op, også på BBC, sådan at man klart erkender fra begge TV-stationers side, at den udfordring, det gav, var noget, der virkelig skabte et nybrud i engelsk TV.

Det var det ene. Det andet, jeg vil sige, er, at reklamerne, som flere også har nævnt, jo kommer til os fra Vesttyskland alligevel. Det venstreblad, som der har været henvist til, er vist især venstrebladet Vestkysten, som har kritiseret venstres forslag. Ja men om Vestkysten er der at sige, at det sted, hvor venstre henter pengene fra til sit begrænsede reklame-TV, ikke først og fremmest er fra Vestkysten, men fra vesttysk reklame-TV. Den begrænsede adgang, vi giver, muliggør, at de firmaer i Danmark, som ønsker at betjene sig af TV-reklame, får et sted i Danmark at kun-

ne læsse deres reklameudgifter af. Og hvorfor dog ikke få lidt gavn af dem?

Men som sagt, det er ikke noget afgørende led. Vil man tage forslaget uden reklamerne, er vi lykkelige for det, og det ville jeg meget gerne have en tilkendegivelse om, især fra det radikale venstres side.

Så vil jeg sige til ministeren, som jo er ny i denne diskussion, og som måske derfor satte lidt flere spørgsmålstegn, end hun havde behovet, at venstres forslag handler kun om det, der står. Vi har utallige gange drøftet det nuværende radiatoråd, hvordan det burde sammensættes osv. Det har venstre også en mening om, men det handler vores forslag bare ikke om. Vores forslag handler om det, der står helt præcist, og det kan sættes i gang meget hurtigt, idet man kan bruge det nye TV-hus og de nye faciliteter i Århus og straks give det en helt selvstændig ledelse og lade det være ansvarligt over for nogle helt andre end politikerne, end ministeren, end radiatorådet; så kunne man aldeles omgående gå i gang med det. Det er det, forslaget handler om, og det har vi begrænset os til i stedet for at fremsætte alle vores meninger vedrørende radio- og TV-forhold i Danmark.

Ministeren undrer sig over, at vi ikke er mere venlige over for regionalradio og regional-TV. Ja men det handler forslaget heller ikke om. Jeg vil dog gerne sige, at der er det rigtige i ministerens fornemmelse, at venstre i radiatorådet er blevet rigtig godt trætte af at høre, at provinsafdelingen skal slås oven i hovedet med, at den skal holde sig til det regionale, og at den ikke skal lave udsendelser om de samme ting, som man laver udsendelser om her i København. Det er det stik modsatte af, hvad venstre mener. Vi ønsker lige præcis, at den nye station, vi skal have, og hvis udgangspunkt naturligt må være provinsafdelingen, skal gå ind i nøjagtigt de samme emner som Danmarks Radio og give Danmarks Radio konkurrence på præcis de samme felter. Vi ønsker oven i købet, at man skal starte allerede her i sommer med at overføre en del af børne- og ungdomsafdelingens udsendelser til provinsafdelingen, sådan at man kan vise derovre, at man kan gøre det lige så godt som dem, der gør det i dag. Det er simpelt hen et spørgsmål om at få denne udfordring, denne tiltrængte udfordring for de miljøer i Danmarks Radio, som

[Bertel Haarder]

i dag har monopol på at præge udsendelserne.

Så sagde hr. Waldorff ganske klart, at VS er imod provinsafdelingen, og at VS er forarget over, at venstre og andre partier i radiorådet prøver at holde hånden over provinsafdelingen og sikre, at den får de ressourcer, der har været tiltænkt den hele tiden. Det er jo meget klar tale fra hr. Waldorffs side. Han ønsker ikke konkurrencen, han ønsker, at det monopol, vi har, skal opretholdes. Vi skal have kulturmonopol i Danmark på dette som på andre felter. Det er klar tale, og det, der er så karakteristisk, er, at i virkeligheden ligger fru Birte Weiss' synspunkt måske ikke så langt fra hr. Waldorffs på dette område.

Om SFs forslag vil jeg gerne sige, at det holdt jeg en lang tale om, da det sidst var til behandling, og den vil jeg gerne henvise til. Den drejede sig om, at vi især fandt det uholdbart, at medarbejderne fik en så dominerende indflydelse, som SF havde tiltænkt dem. Det fandt vi faktisk var uholdbart. Specielt da SF jo opretholder monoopolet, syntes vi mildest talt, det var en uholdbar løsning, og jeg mener, at den tidligere ordfører, der så vidt jeg husker var fru Ebba Strange, nærmest sagde: ja men vi må nok også lave det lidt om på det punkt til næste gang. Men er det lavet om? Det vil jeg gerne spørge ordføreren om. Er der ændret noget som helst? Det forekommer mig, at det er ordret det samme. Hvorfor så fremsætte det igen, havde jeg nær sagt? Jeg ved godt, det er blevet en uskik, at man genfremsætter forslag, der er blevet forkastet, men var det ikke en idé, om man i det mindste tog hensyn til de ting, man selv har antydnet kunne ændres, når man genfremsætter et forslag?

Til afslutning vil jeg resumere.

Dette med reklamen er ikke altafgørende for venstre. Man kan stryge punkt 6 og tage resten, som udmærket kan lade sig praktisere. Vi har de nye faciliteter, både i Århus og i København. Det er som præsenteret på en sølvbakke foran os. Vi kunne gå i gang med det samme, hvis bare den politiske vilje var der. Jeg vil meget stærkt understrege, at man skal ikke stirre sig blind på dette med reklameforlaget. Vi har givet en åbning, og vi er i pagt med befolkningsflertallet ved den åbning, vi har givet, for også i befolkningen er der et meget stort flertal, som siger: hvis re-

klamen kan bidrage til, at vi får brudt monoopolet, vil vi hjertensgerne have reklamer. Vi er altså i pagt med befolkningsflertallet ifølge de opinionsundersøgelser, der har været. Men kan vi ikke få det gennem folketinget, så lad os få noget mindre, de andre punkter igennem. Kunne vi ikke få en anden rund med tilkendegivelser på det punkt?

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende lovforslag nr. L 149, fru Marianne Bentsen-Pedersen, har ordet.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg skal også takke for de venlige bemærkninger, der er faldet om vores forslag. Der er imidlertid en del af ordførerne, der har sagt: det er jo en genfremsættelse, så vi vil gerne henvise til, hvad vi sagde sidst. Det er rigtigt, at det er en genfremsættelse, men det er dog ved at være halvandet år siden, og et af kritikpunkterne sidste gang var, at man var ved at undersøge lokalradioerne og gerne ville have en rapport fra det område. Det har man fået nu, og så syntes vi, der var grundlag for at fremsætte forslaget én gang til.

Det er heller ikke sket i totalt uændret form, men jeg indrømmer, at ændringerne har været små. Vi har dog prøvet at tage hensyn til nogle af de indvendinger, som kom fra ministeren sidste gang, bl.a. mod, at vores lokalradioer kun skulle omfatte institutioner, og det har vi altså ændret nu, sådan at også andre grupper har mulighed for at lave en sådan lokalradio.

Fru Birte Weiss sagde, at forslaget ikke fjerner faren for, at der kan politiseres omkring udsendelserne i radiorådet, men mener dog, at dette er bedre end den nuværende ordning, så vidt jeg kunne forstå det. Derfor glæder jeg mig da til, at vi kan diskutere det i udvalget og se, om vi eventuelt kan finde ud af dele, som vi kan blive enige om, og måske prøve at forbedre andre dele af forslaget, bl.a. måske det med adskillelsen af programvirksomheden og det økonomiske, hvor jeg erkender at der kan være små unøjagtigheder, og at det kan være svært helt at afgrænse repræsentantskabet i forhold til radiorådet. Men jeg vil meget gerne være med til at se, om vi kan lave nogle ændringer, som kan præcisere det forhold.

[Marianne Bentsen-Pedersen]

De konservative siger, at vi er tilfredse med monolet, og det er vi da sådan set også, men jeg vil alligevel påpege, at dette er et forsøg på at opløse monolet, så jeg mener nok, at vi har taget lidt hensyn selv til de konservative.

Der blev også sagt noget om, at styreforment har undret de konservative, fordi de mennesker, der er ansat i Danmarks Radio, skal have plads i repræsentantskabet. Det vil jeg gerne korrigerer. Der er tale om, at de organisationer, der har ansatte i Danmarks Radio, skal være repræsenteret. Det behøver ikke at være af de mennesker, der lige nøjagtig er ansat i Danmarks Radios regie.

De konservative talte også om, at vi ikke kunne undgå reklamen, og at den allerede var på vej ind i landet sydfra. Det er da selvfølgelig noget, der har gjort også os betænkelige, det vil jeg meget gerne erkende, og vi arbejder for øjeblikket med, hvad vi kan gøre ved det, for vi synes, det er meget uheldigt, at man i udlandet bestemmer, om der skal være reklame i de danske fjernsynsmøttagere.

Hr. Jørgen Junior snakkede også om reklame via satellit, og her bliver det måske lidt lettere, for jeg mener, at der er noget med en beslutning, som er truffet omkring satellit og reklame. Det vil vi også godt kigge nærmere på og være med til at diskutere i udvalget. Vi er ikke helt færdige med at aflære disse ting endnu.

Det er selvfølgelig rigtigt på en måde, når hr. Jørgen Junior siger, at folketinget ikke kan styre tingene, fordi der er store selskaber, der har midler til at lave reklamen, og at det er svært for os at forbyde det. Det er selvfølgelig her som på alle mulige andre områder, at folketingets magt er fantastisk begrænset i forhold til de store firmaer, som i øvrigt ligger og skalter og valter med samfundet.

Hr. Bernhard Baunsgaard ville gerne afvente, at mediekommissionen fik set mere på dette, og så vil jeg gerne spørge hr. Bernhard Baunsgaard: hvor længe skal vi nu vente? Først skulle vi vente på, at der kom en rapport omkring lokalradio. Nu skal vi afvente, at mediekommissionen, som er nedsat, sådan lige falder på plads og begynder at kulegrave hele sagen. Der står i de papirer, vi har fået om mediekommissionen, at det er meningen, at man skal forelægge mediesager for denne

kommission, og jeg vil da meget gerne være med til, at vores radiolovsforslag bliver forelagt mediekommissionen, så vi kan få mediekommissionens syn på disse ting.

Hr. Bernhard Baunsgaard var også inde på spørgsmålet om klager, og det er rigtigt, som hr. Bernhard Baunsgaard siger, at vi synes, der skal være samme klageadgang til radioen som til pressen i øvrigt.

Hr. Waldorff siger også, at vi ikke ønsker, at lokale grupper skal have lov at komme ind i lokalradioen. Jeg har påpeget før, at på det punkt har vi ændret forslaget, så det kan være, vi også kan blive enige med hr. Waldorff om nogle af de ting.

Hr. Waldorff sagde i øvrigt, at det var et strukturforslag, og at der ikke stod noget om, hvordan Danmarks Radio i øvrigt skulle indgå i demokratiet. Jeg ved da godt, at venstresocialisterne, når de skriver bemærkninger til deres forslag, nogle gange skriver 17 sider el. lign., og det kunne vi selvfølgelig også godt gøre, for selvfølgelig har vi en mening med at lave et radiolovsforslag, og vi har en mening om, hvordan radioen skal indgå i vores demokratiske samfund. Men jeg mener dog, det hører hjemme i vores egen programdebat, og at når vi fremsætter forslaget, må man tage stilling til det. Men jeg vil da gerne på et eller andet tidspunkt diskutere sammenhængene med hr. Waldorff. Jeg ved ikke, hvor meget det interesserer resten af folketinget.

Hr. Mølgaard sagde til hr. Bertel Haarder, at han var ked af, at hr. Bertel Haarder ikke ville løsrive regionalradioerne fra Århus, og dertil vil jeg da gerne sige, at det gør vores forslag faktisk, så det kan være, at vi også dér kan finde ud af at få nogle af delene igennem. Jeg vil da også gerne, som hr. Bertel Haarder, sige, at jeg vil da være tilfreds med, at der kommer store dele af vort forslag igennem. Det er ikke sikkert, at vi kan få det hele igennem.

Så siger hr. Mølgaard også, at det bliver sværere at få en debat om disse ting, og at der bliver større diskretion omkring debatten, så vidt jeg kunne forstå. Det vil jeg meget gerne have uddybet, for det forstår jeg rent faktisk ikke. Der kom ikke nogen argumentation for, hvorfor det skulle forholde sig sådan, og jeg har altså meget svært ved at se det.

[Marianne Bentsen-Pedersen]

Til hr. Bertel Haarder vil jeg sige, at vi har ikke ændret ved det faktum, at der skal sidde 5 medarbejdere i repræsentantskabet. Jeg ved godt, at hr. Bertel Haarder synes, det er for mange, men jeg synes, at med det store repræsentantskab, vi lægger op til, er 5 egentlig en meget lille andel. Jeg kan sige, at sidst var det hr. Ole Henriksen, der var ordfører vedrørende forslaget. Fru Ebba Strange var, så vidt jeg ved, med i udvalgsbehandlingen, og det er da muligt, at hun på et eller andet tidspunkt har sagt: ja men hvis vi ikke kan få 5, så lad os få 4. Jeg ved ikke, hvordan bemærkningerne er faldet, som hr. Bertel Haarder hentyder til, men jeg vil godt sige, at jeg synes stadig væk, det skal være 5. O.k., hvis vi kan få det hele igennem ved at sætte antallet ned til 4, kan vi da godt snakke om det, men som sagt, jeg ved ikke, hvordan bemærkningerne er faldet.

Om de to andre forslag vil jeg godt sige, at der på en eller anden måde er visse ligheder mellem venstres og vores forslag, selv om de ikke er store, men der er dog en vis intention i retning af at opløse Danmarks Radios monopol. Venstre ønsker at gøre det ved at lave indhug i vores nuværende radio, og det ønsker vi ikke. Venstre ønsker også at indføre et TV 2, og det synes jeg er meget betænkeligt, især på nuværende tidspunkt, fordi det er svært bare at få midler til at lave et godt fjernsyn med én kanal. Derfor mener vi, at et TV 2 vil forringe kvaliteten meget, og vi mener, at der vil komme færre danske udsendelser, fordi det primært er dem, der er de dyre. I stedet vil vi blive oversvømmet af amerikanske film og andet gøgl, som vi kan købe billigt i udlandet.

Men det værste ved venstres forslag er, som det efterhånden er blevet nævnt mange gange, at det vil indføre reklame i fjernsynet, og jeg synes, det er besynderligt, at netop venstre på nuværende tidspunkt søger at indføre det. Venstre, som mener, at forbruget skal ned, og at vi skal holde igen på lønningerne, vil have indført reklame, der jo har til hensigt at få forbruget til at stige. Reklamen prøver jo ved mere eller mindre fine metoder at lokke os til at købe mere og til at købe ting, som vi måske ikke har brug for. Desuden har det selvfølgelig også den effekt, som det er blevet påpeget før, at hvis venstres forslag skulle blive vedtaget, vil de store firmaer, som har reklamen i fjernsynet, få en en-

orm indflydelse på, hvad der skal foregå i fjernsynet, fordi man selvfølgelig er afhængig af en reklameindtægt.

Med hensyn til selve styringen har man først bestyrelsen, så har man repræsentantskabet og til sidst et radionævn. Repræsentantskabet består af 40 mennesker, men der står ikke noget om, hvad dette repræsentantskab skal, ud over at det skal vælge bestyrelsen. Jeg synes, det virker sådan lidt omstændeligt, at man først vælger 40 mennesker efter nøjere afstukne regler med det ene formål, at de skal vælge 7 eller 6 andre. Jeg bryder mig heller ikke rigtig om sammensætningen af repræsentantskabet. Hvert amtsråd skal udpege 2 medlemmer, og jeg går ud fra, at venstre har regnet på, hvordan det ser ud rundt omkring i amterne, så det bliver sådan, at der bliver 1 socialdemokrat og 1 venstremand fra stort set alle amter; det vil sige, at den politiske spredning i dette repræsentantskab vil blive uhyre lille.

Og det bliver ikke bedre ved sammensætningen af bestyrelsen. Her skal de 6 af medlemmerne udpeges af repræsentantskabet, og når der er så stor overvægt i repræsentantskabet af politisk partiudvalgte, vil det selvfølgelig også slå igennem på de 6 medlemmer, som repræsentantskabet skal vælge til bestyrelsen. Så sidder der én medarbejder i bestyrelsen foruden de 6, som er udpeget af repræsentantskabet, og her kommer vores uenighed igen til udtryk, for det synes vi naturligvis er alt for lidt.

Vi ønsker ikke, at politikerne skal ud af ledelsen af Danmarks Radio, men vi ønsker til gengæld heller ikke, at de skal overtage den.

Til sidst kommer så et radionævn, der skal være klageinstans. Jeg går ud fra, at venstre er enig i, at klagesager ofte har et politisk tilsnit. Derfor synes jeg, det er underligt, at man har lagt det over til domstolene at udpege 3 medlemmer, der udgør dette radionævn. Vil man gøre domstolene politiske – hvad man selvfølgelig kan hævde de er i forvejen – eller hvad er begrundelsen for, at dette radionævn skal udpeges af domstolene?

Det er selvfølgelig givet, at intentionerne bag venstres forslag er, at de vil lave et bedre fjernsyn, det formoder jeg da, men jeg er bange for, at det – i hvert fald set ud fra vores synsvinkel – vil blive væsentlig ringere

[Marianne Bentsen-Pedersen]

end det, vi har i dag, og derfor kan vi naturligvis ikke støtte forslaget.

Så vil jeg til sidst sige, at det, jeg allerede har sagt om reklamer, også gælder for det forslag, der er fremsat af CD, selv om det her kun er inden for radioområdet. Selve virkningen af reklamerne er jo nøjagtig den samme.

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at det, man ønsker, er at indføre noget, der minder om Radio Mercur, og det hævdes, at denne radio har været til inspiration for udviklingen i radiounderholdningen. Jeg ved ikke, om det er en inspiration, vi ligefrem ønsker at fremme; jeg kunne godt tænke mig lidt mere kvalitet, end man har haft i Radio Mercur, men det er altså også et af de punkter, som CD og SF ser forskelligt på.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende beslutningsforslag nr. B 75, hr. Arne Melchior, har ordet.

Arne Melchior (CD):

Denne forenede radiodebat i dag har vel som hovedingredienser 3 problemer. Det ene: reklame eller ej. Det andet: monopolets brydning eller ej. Og det tredje: Danmarks Radios ledelsesform. Jeg skal i mine bemærkninger her forsøge at koncentrere mig om disse tre hovedproblemer.

Jeg var uendelig skuffet over at høre kulturministerens reklamenegative – jeg kan vel næsten sige reklamefjendske – udtalelser i hendes indlæg her. Da jeg opfatter kulturministeren sådan, at hun af natur slet ikke er fjendsk over for noget som helst, vil jeg henregne det til ukendskab til, hvad reklame er, hvordan reklame fungerer, og hvad reklame bruges til.

I CD har vi hidtil også været noget tilbageholdende med hensyn til ønsket om reklamer i radio og TV, af flere årsager, herunder også fordi det sikkert er begrænset, hvor meget reklameindtægterne vil kunne dække af den nødvendige økonomi, men også af den årsag, som ministeren og andre har været inde på, hensynet til dagspressen. Dagspressen er en af det demokratiske livs absolut nødvendige funktioner. Jeg har jo selv været administrativ medarbejder ved dagspressen og har lidt kendskab til disse ting, og jeg er

meget betænkelig på dette felt. Det kan bare ikke nytte noget at opretholde denne modstand, af en hel række grunde. Så skulle man jo også have været imod, at de københavnske busser indførte reklamer. Jeg ved godt, det er af en noget anden størrelsesorden beløbsmæssigt, men det beløb, der her er tale om, er for det første ikke helt ubetydeligt, og for det andet skal det kun ses i relation til den københavnske dagspresse. Det er meget store beløb, der køres op i reklamer på busserne. Det var i myndighedernes magt at forbyde det, men man forbød det ikke. Man kunne også, hvis man ville beskytte dagspressens reklameindtægter, forbyde »direct mail«, altså simpelt hen den husstandsomdelte reklame, som i de senere år har taget ganske mange kroner fra dagbladenes reklameindtægter. Det var i statens, i samfundets, magt at forbyde sligt. Det har vi heller ikke gjort. Derfor kan det ikke nytte alene af disse grunde at sætte grænsen lige ved de luftbårne medier. Men dertil kommer jo allerstærkest det, som hr. Jørgen Junior på fortrinlig måde redegjorde for her: li' eller li' det ej, det varer kun ganske få år, så vil enhver dansk TV-skærm kunne tage reklameudsendelser ind, reklamer, som er betalt af udenlandske eller af danske firmaer, og jeg ved ikke, hvorfor det skulle være en fordel, at det kun var udenlandske firmaer. Så skulle pengene jo sendes til udlandet, til udenlandske firmaer. Det minder en lille smule om situationen med atomkraft. Vi hygger os i smug, vi har atomkraft vest for os og øst for os og syd for os, vi har hele risikoen ved den eksisterende atomkraft, men vi giver afkald på fordelene, både den økonomiske, den videnskabelige, den teknologiske, og hvad man ellers kan opdele det i.

Det er ikke klogskab at nægte uafvendelige ting. Så kan der være noget, man er mere glad for sker, og andet, man er mindre glad for, men det er ikke ledelseskunst at vende ryggen til en uomgængelig begivenhedsfølge. Hvis der er tale om ondskab, vold, uret, diktatur, skal man kæmpe, om så til døden, men når der er tale om praktiske omstændigheder, man kan leve med, men som man altså ikke kan lide, skal man gøre modstand, så længe der er en bitte chance for, at ens modstand vil kunne føre til et resultat. I det øjeblik man objektivt må erkende, at udviklingen alligevel ikke lader sig standse, byder

[Arne Melchior]

klogskaben og også det almenmenneskelige hensyn, at man vender fronten til udviklingen og lærer den at kende, er med til at påvirke dens retning, dens omfang, dens indhold fremfor at vende ryggen til, for så kommer denne uafvendelige udvikling og griber fat i nakken på én og vælter én omkuld, fordi man har vendt ryggen til.

Efter de seneste begivenheder med danske firmaers annoncering i vesttysk TV er der jo indtrådt en situation, som er direkte konkurrencehæmmende og konkurrenceforvridende, og derfor mener vi, at tiden er inde til, at det temmelig hykleriske forhold til reklamer i Danmarks Radio bringes til standsning. Man nægter – som eksempel på dobbeltmoral – at transmittere seksdagesløb, fordi der er for mange reklamer, men man viser boksekampe med meget dominerende reklamer i hvert ringhjørne og til og med på boksernes ben.

Forleden viste man også i TV-Avisen den reklamefilm, som et dansk forsikringselskab havde købt sig til i tysk TV, og det vil jeg sige er journalistisk helt i orden, helt naturligt, men det viser altså også bare, at man ikke kan finde en linje – ikke af mangel på vilje, men af mangel på mulighed derfor – der kan holde. Vi finder denne dobbelthed uacceptabel og må derfor støtte en ændring, der på en eller anden måde kan praktisere betale reklamer såvel i TV som i radio.

Når kulturministeren siger, at so oder so bliver det alligevel forbrugerne, der skal betale reklamen, er der tale om det ukendskab til reklamen som værktøj, som jeg før nævnte. Man kan jo bare – det er vel det nærmeste – tage til Østberlin og se, hvordan et reklamefrit samfund fungerer. Ingen kan nægte – og jeg tror heller ikke, kulturministeren vil gøre det ved dybere overvejelse – at reklame har været med til at fremme masseproduktion, som igen er en forudsætning for at billiggøre produkterne. Uden reklame havde vi ikke kunnet købe kuglepenne til den pris, vi kan, uden reklame havde vi ikke kunnet købe udenlandsrejser til den pris, vi kan, eller radio- og TV-apparater eller dybfrysere eller vaskemaskiner eller konserver, eller hvilke andre herligheder vi har til vor rådighed i dag. Uden reklame ville dette simpelt hen være en umulighed.

Så kan man selvfølgelig sige, at forbrugerne må betale det. Ja, det er klart; de må også betale dåsen, der er omkring suppen, hvis de

vil have en dåse suppe, og de må også betale tuben omkring tandpastaen. Der er lavet forsøg med at købe tandpasta op af en spand i et kræmmerhus, men det viste sig, at der ikke var nogen forbrugere, der røg på den. Forbrugerne var interesserede i, foretrak og foretrak og vil også gøre det i fremtiden at betale for tuben, og de får tandpastaen billigere takket være, at det firma, der producerer den, har mulighed for i det frie samfund også lystbetonet at annoncere den. Det vil blive et skrækkelig trist og fattigt samfund, hvis lystbetonet reklame skulle forbydes, og der kan ikke opstilles nogen rimelig begrundelse for, at reklamens udfoldelse netop skal standse ved porten til de luftbårne medier.

CD siger altså ja til reklame i radio og TV, og vi siger også ja til, at monopolet brydes. Vi tror ikke, at det vil være en garanti for alsidighed i de æterbårne medier eller bare for, at ensidighed forhindres, men vi tror, at den konkurrence, der vil opstå, vil være til glæde for de mennesker, der beskæftiger sig med det som medarbejdere, og givetvis også for forbrugerne.

Hvad styrelsesformen angår, siger vi nej til de politiske partiers udelukkelse fra styrelsen af Danmarks Radio. Fru Birte Weiss holdt her sin standardtale om hetz, mindretalsmisbrug af radiatorådet og selvcensur. Vi har hørt den nogle gange før. Jeg synes, at hr. Flemming Jensen, de konservatives ordfører, gav et meget rammende, meget velformuleret svar på fru Birte Weiss' tale, og jeg skal ikke, provokeret af fru Birte Weiss, gentage mit standard svar, men dog lige nævne, at det må være nogle sølle medarbejdere ved Danmarks Radio, som lader sig kyse, og det er min opfattelse, at de ikke er sølle. Jeg mener, at veluddannede journalister og andre mediefolk, som frivilligt har stillet op til netop det arbejde at hævde sig i offentlighedens søgelys, og som i øvrigt forbeholder sig til enhver tid også at kritisere andre, der opererer i offentlighedens søgelys, skulle vel ikke være så lette at skræmme; de ved vel, hvad der er deres ret, og de gør sig umage for at gøre det bedst mulige med det arbejde, der er dem pålagt. Her er det altså, jeg synes, hr. Flemming Jensen sagde det så glimrende, at det må se godt ud, hvis den såkaldte selvcensur ikke fandt sted! Enhver medarbejder ved ethvert stykke arbejde må pålægge sig selv en vis selvdisciplin, må overholde forretningsor-

[Arne Melchior]

denen, som vi må i dette ting, må overholde regler og direktiver, der gælder for ens arbejde. Hvorfor søren skulle skulle det ikke gælde medarbejdere ved Danmarks Radio? De er ikke mere stakkels eller mere kyste, end at de sandelig også kan leve med det.

Må jeg i den forbindelse erindre om, og i øvrigt i hele sagens sammenhæng henvise til de indlæg, som hr. Erhard Jakobsen kom med i dette ting ved debatten den 30. november 1979, da mit partis forslag til radiolov blev debatteret herinde. Jeg vil gerne fremkalde den tanke, han fremsatte netop med hensyn til medarbejdernes situation, at det er en misforståelse at sige, at Danmarks Radios medarbejdere har ytringsfrihed som sådanne; offentligt ansatte eller privat ansatte som sådanne har heller ikke ytringsfrihed lovet nogen steder. Det er borgerne i Danmark, der har ytringsfrihed, men man har ikke en ekstra eller en dobbelt ytringsfrihed, fordi man er politibetjent eller sidder på et socialkontor eller er ansat i Danmarks Radio. Den dag en medarbejder ved Danmarks Radio bliver interviewet, er det vedkommendes meninger, man er interesseret i. Den dag han eller hun holder et foredrag, er det hans og hendes meninger, man er interesseret i. Men den dag de interviewer andre, er det ikke medarbejderens ret at benytte sin adgang til mikrofonerne til en ekstra gang ytringsfrihed og til at gøre sine egne meninger hørt eller gældende. Det er som borger, man har ytringsfrihed, og den skal være ligelig for alle.

Må jeg til slut om de enkelte forslag sige, at det vil være fremgået, at vi ikke kan støtte SFs forslag, ud fra flere af de argumentationer, jeg har forsøgt mig med her. Men vi synes, at venstre, som jo altså synger i »DUR«, har en god sang, og vi vil gerne gå positivt ind i bearbejdelsen af dette forslag. Jeg kan slet ikke fatte, hvordan fru Birte Weiss er kommet til det resultat, at hun har lyttet til venstres græsrodde ved at læse venstrepressen. Er venstrepressens redaktører nærmere venstres græsrodde end venstres folketingsmedlemmer herinde i salen, så må der være noget galt med vores valgmetode og vores valglov, så jeg afviser i hvert fald den begrundelse for afstandtagen fra venstres forslag.

Hr. Flemming Jensen sagde, at hans parti havde sympati for CDs forslag, men at han

gerne så, man gik et skridt videre. Jeg skal indrømme, at det er et lille skridt, men netop fordi tingene er så svært fremkommelige, har vi fremsat et behersket forslag for at se, om man ikke på et område, som selv af kulturministeren, selv af socialdemokratiet, må anses for at være begrænset og temmelig risikofrit, kunne gøre nogle erfaringer.

Når der er tale om Radio Mercur, kan man vel ikke nægte, at den havde en betydelig folkeyndest. Fru Marianne Bentsen-Pedersen langede ud efter den i slutningen af sit indlæg, og det er ret typisk, synes jeg, for et ufolkeligt syn på kultur; det kan altså ikke nytte, at man befinder sig oppe på de hvide tinder og foragter den smag, folket har. Det kan belægges med tal, og det er uimodsigeligt, at Radio Mercur havde en meget stor folkeyndest, og derfor mener jeg, at begrundelsen i vore bemærkninger er fuldt ud berettigede.

Jeg vil gerne til slut spørge ministeren, som tager afstand fra de her foreliggende forslag, hvornår ministeren selv spiller ud. Misforstå mig ret! Jeg ved jo, hvor ny ministeren er i det, og det skal ikke betyde, at vi venter noget i denne samling. Men jeg er noget forurolet over den stadige henvisning til mediekommissionen, som altså ikke engang er nedsat endnu, og hvis kommissorium vi ikke kender endnu. Er det virkelig regeringens hensigt, at et udspil fra socialdemokratiet og fra regeringen på hele radioområdet skal vente, indtil mediekommissionen har færdiggjort sit arbejde? Så kan vi vist godt standse al videre radiodiskussion de næste 3-5 år.

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

Det er blot en bemærkning til hr. Bertel Haarder, der efterlyste kristeligt folkepartis stilling til de øvrige punkter i venstres forslag, idet hr. Bertel Haarder gjorde opmærksom på, at det kun var om reklamen, vi havde udtrykt os. Det mener jeg nu ikke er rigtigt. Jeg begyndte med at sige, at vi er enige med venstre i, at monopolet bør brydes. Og så sagde jeg noget om forbrugerstyringen, som venstres forslag også omfatter. Vi er ikke af den opfattelse, at det er den bedste form, og jeg gjorde opmærksom på, at vi jo har fremsat vort eget forslag, og jeg nævnte,

[Steffensen]

at der var en hel del, der kunne tages op i forbindelse med de øvrige forslag, som ligger her i dag.

Jeg vil sige til sidst, at kristeligt folkeparti naturligvis ikke uden videre kan give tilslutning til alle enkeltheder i venstres forslag, men vi ser det som noget positivt, at også dette forslag er kommet, og sammenholdt med forslag, vi selv har fremlagt til løsning af problemerne, mener vi altså, at vi er kommet et skridt i den rigtige retning.

Jeg vil gerne gentage, at jeg håber bestemt ikke, at mediekommissionen får lov at sinke arbejdet.

(Kort bemærkning).

Birte Weiss (S):

Jeg tror, at hr. Arne Melchior's temperament løb lidt af med ham, da han skulle polemisere imod mit indlæg. Jeg sagde ikke ét eneste ord om selvrens hos Danmarks Radios medarbejdere, og når jeg ikke gjorde det, så er det, fordi jeg ikke hører til dem, der mener, at Danmarks Radios medarbejdere i særlig stort omfang pålægger sig selvrens. Jeg tror nok, at bemærkningerne om en standardtale, der gik på selvrens, skyldes en ret stor fantasifuldhed hos hr. Arne Melchior.

Med hensyn til det andet, hr. Arne Melchior nævnte, om den hetzagtige stemning imod Danmarks Radios medarbejdere, så har man altså heller ikke hørt rigtigt efter. Det, jeg gjorde, det var, at jeg citerede fra bemærkningerne til SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil da ikke undlade at beklage, at jeg har overfortolket fru Birte Weiss' ord. At der er tale om fantasifuldhed, tager jeg sådan set som en kompliment. Jeg tror nok, at vi har haft diskussioner netop i denne sal, som i og for sig viser, at der er det skisma imellem os, som jeg har fremstillet her. Men jeg beklager, at jeg har polemiseret imod noget, der ikke er sagt.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg vil gerne først gøre et par bemærkninger til nogle af ordførerne og derefter en kort, sammenfattende bemærkning.

Til hr. Flemming Jensen vil jeg sige, at der ikke er tale om, at mediekommissionens arbejde skal trække disse problemer i langdrag. Tværtimod er det fremgået klart af debatten her i dag, at der er meget divergerende meninger om en lang række af spørgsmålene, og tanken er netop at fremme en koordinering og dermed en løsning af problemerne.

Til hr. Jørgen Junior blot den bemærkning, at når hr. Jørgen Junior kan have den opfattelse, at socialdemokratiets tøvende holdning over for et monopolbrud har at gøre med et ønske om at bruge Danmarks Radio og TV som indoktrineringskilde for socialdemokratiske synspunkter, så må jeg sige, at jeg ikke tror, at hr. Jørgen Junior hører meget radio eller ser meget TV, for disse medier er sandelig langt fra noget ensidigt talerør for socialdemokratiske synspunkter.

Til hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg gerne sige, at kulturudvalget naturligvis vil få tilstillet mediekommissionens kommissorium, så snart det overhovedet er muligt. Til det andet spørgsmål fra hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg sige, at jeg finder, det er lige vigtigt for den enkelte borger at kunne få berigtiget fejloplysninger, som måtte være givet om ham, hvad enten de er givet i radio, TV eller i pressen i øvrigt, og at alle forhold, der vanskeliggør noget sådant, skal vi søge at afhjælpe på bedst mulig måde.

Til hr. Bertel Haarder blot den bemærkning, at en debat, hvori man prøver at kvantificere reklamers indflydelse på udsendelsernes kvalitet, er håbløs. Når hr. Bertel Haarder gerne vil drage sammenligning med Storbritannien, som er et land med et meget større befolkningsunderlag end Danmark, så er det vanskeligt. Der er da ingen tvivl om, at britisk TV har udviklet sig, samtidig med at man har haft reklamer, men dansk TV har dog også udviklet sig, samtidig med at vi ikke har haft reklamer. Så det er lidt vanskeligt at få den diskussion kvantificeret, som hr. Bertel Haarder gerne ville.

Til fru Marianne Bentsen-Pedersen vil jeg sige, at jeg ikke er gået i detaljer med SF's forslag, fordi det er blevet så grundigt behandlet af den tidligere kulturminister. Vi ser mange positive træk i det forslag, men, som det fremgik af debatten i oktober 1978, fin-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

der vi ikke, at forslaget i sin helhed løser alle problemerne, men det er givetvis nyttigt, at det er genfremsat og derved holder debatten om disse spørgsmål i gang i kulturudvalget, hvor en række af delproblemerne muligvis kan finde en afklaring.

Til hr. Arne Melchior blot igen det enkelte om reklame-TV, at jeg har lidt svært ved at følge logikken i den tankegang, at den kendsgerning, at udenlandske TV-selskaber i øjeblikket i begrænset omfang, senere måske i større omfang, kan formidle både udenlandske og danske reklamer ind i Danmark, skulle nødvendiggøre, at vi ændrer dansk TV. Det er for mig ikke umiddelbart en følgevirkning. I øvrigt synes jeg, at vi ikke med rimelighed kan dreje diskussionen i retning af reklame generelt, men alene, som den har været ført, diskutere reklamens virkning på vore TV-programmer.

Så spørger hr. Arne Melchior mig, hvornår regeringen selv vil spille ud. Der er jo meget divergerende synspunkter vedrørende disse problemer, og det er problemer, der er blevet drøftet her i tinget for nylig, og der har været mange enkeltstående lovforslag, som har beskæftiget sig med enkeltområder. Det er indlysende, at vi har ønsket alle disse problemer sammenarbejdet i en fælles løsning, og vi har ønsket, at denne mediekommission skal hjælpe os dertil, så det er klart, at dens medvirken skal finde sted. Et enkelt område har jeg lyst til at nævne. Jeg ville selv meget gerne se hurtigt forbedrede muligheder for forsøgsvirksomhed med hensyn til lokalradio og lokal-TV.

Alt i alt synes jeg, at debatten har vist de kendte synspunkter, hvad ingen kan undre sig over. Jeg synes, at debatten er nyttig. Jeg tror også, det er nyttigt, at den fortsætter i kulturudvalget, og det er min forventning, at resultatet af kulturudvalgets drøftelser parallelt med en behandling af de samme problemer i mediekommissionen vil medvirke til, at disse mange spredte brikker hurtigst muligt vil samles i et fælles mønster.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind (V):

Jeg tager ordet, fordi jeg fæstede mig ved, at kulturministeren nævnte, at man ikke kunne give reklamen, eller måske rettere konkurrencen, skylden for, at BBC var blevet mere

interessant, mere levende de senere år, for dansk TV var jo også blevet bedre. Jeg synes, det er en noget forkert måde at vurdere tingene på, og det må skyldes, at ministeren efter min mening ikke helt har det fornødne kendskab til forholdene.

Jeg har selv haft lejlighed til at være i Home Office og diskutere med dem, der er ansvarlige for BBC, og de indrømmede, at da man begyndte med reklamefjernsynet, havde man en frygt for, at det kun ville være det, man kalder det lettere stof. Men resultatet af dette er blevet, at i takt med, at de netop mødte hinanden i konkurrence, blev BBC, der før havde været, hvad skal jeg sige, alvorlig og seriøs, og det er jo kun anerkendelsesværdigt, men måske knap så opfindsomt, for at klare konkurrencen med reklame-TV'et uhyre opfindsomt og underholdende. Samtidig skete der det, at reklame-TV'et – som vi jo også har haft lejlighed til at se i Danmark, bl.a. de meget interessante historiske redegørelser, det kommer jo næsten alt sammen fra London Thames eller en af de regionale TV-sendere – følte, at deres ære ikke kunne bære det, hvis ikke de var mindst lige så saglige som BBC. Så sammenligningen med, at BBC har udviklet sig og det har dansk TV også, synes jeg altså ikke holder ret længe.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal ligeledes nøjes med en enkelt replik til kulturministeren om reklameproblemet.

Se, hvis man ikke kan lide reklame, så kunne man nøjagtig lige så let som at forbyde det i de luftbårne medier forbyde det i den trykte presse. Hvorfor gør vi ikke det? Det er altså ikke noget forslag, jeg stiller, men jeg har heller ikke hørt det stillet. Jeg gætter også på, at det aldrig nogen sinde kommer fra kulturministerens side. Det kunne man altså gøre, men det gør man ikke. Jeg spørger: hvoraf udleder man, at reklame er mere skadelig ved at komme i radio og fjernsyn end ved at komme på tryk på plakatsøjler, på omkringkørende genstande osv.? Så vidt jeg ved, er det eneste reklameforbud, vi har, mod reklame på flyvere, og det er af trafikikkerhedsmæssige grunde.

Det, kulturministeren her vil, svarer i virkeligheden til, at man forbød annoncering i

[Arne Melchior]

danske dagblade, ugeblade og tidsskrifter, men tillod de udenlandske, der kom hertil, at have annoncer, og henviste altså danske annoncører til at annoncere dér eller at give afkald på det. Det ville naturligvis give udenlandske virksomheder en ganske betydelig fordel på det danske marked.

Der må da også være en lille smule valuta-tænkning i det, og der må være fairness i konkurrencen. Det ligger ikke mange år frem i tiden, og derfor er det vigtigt, at vi lærer det at kende, og derfor CDs beherskede forslag om så småt at starte med en enkelt radiosender – ikke engang under Danmarks Radio – for at indhøste nogle erfaringer. Det varer ikke mange år, før vi, som jeg sagde før, i hvert eneste danske hjem, kan vi godt sige, vil kunne tage reklamer betalt af danske eller af udenlandske firmaer. Det vil bevirke et betydeligt valutatab for Danmark rent reklameomkostningsmæssigt og en for Danmark meget skadelig konkurrenceforvriddning til fordel for udenlandske produkter.

Jeg glæder mig til hen ad vejen at diskutere denne meget vigtige sag med kulturministeren.

Formanden:

En kort bemærkning til hr. Jørgen Junior, og så går vi til de ordførere, der ønsker ordet i anden omgang.

(Kort bemærkning).

Jørgen Junior (FP):

Hr. Jørgen Junior ser åbenbart ikke rigtig TV og hører ikke rigtig radio, når han kan komme med nogle synspunkter om, at socialdemokratiet har det meget bedre i disse medier, for disse medier fremmer så sandelig ikke udelukkende socialdemokratiske synspunkter! Jeg synes nok, det er lidt primitivt af kulturministeren at prøve at vurdere, hvor meget jeg hører radio eller ser TV.

Der er vist forskellige opfattelser. Jeg har den opfattelse, at der er en mængde af udsendelserne, som fremmer synspunkter, der måske ikke er fuldstændig socialdemokratiske, men meget ofte ikke er synspunkter, som jeg bryder mig særlig om. Kulturministeren lød næsten, som om hun ønskede det, da hun med beklagelse i stemmen sagde, at det da også er kedeligt, at det ikke er socialdemokratiske synspunkter, der kommer frem.

Det ønsker jeg ikke. Jeg ønsker alsidighed, og alsidighed vil vi kunne få frem med et TV 2, en radio 2, og det kan vi i øvrigt kun få gennemført, hvis vi accepterer den almindelige udvikling, der tilsiger, at vi benytter reklamer. Jeg synes i øvrigt, det er lidt trist, når hr. Bertel Haarder siger, at man vil være lykkelig, hvis man får sine 6 punkter igennem. Jeg vil advare hr. Bertel Haarder imod at være særlig lykkelig, hvis man tager hjørnetanden ud af venstres forslag.

Birte Weiss (S):

Det er gået som et hovedpunkt igennem adskillige af indlæggene her i dag, at det, man skulle forsøge at styrke, det var en konkurrence til det nuværende radio og TV. Dér vil jeg godt sige en ting, som har med den praktiske hverdag i Danmarks Radio at gøre. Allerede i dag konkurreres der på livet løs imellem de forskellige afdelinger. Der konkurreres på livet løs imellem provinsafdelingen og København, og det er næppe nogen hemmelighed, jeg afslører, når jeg siger det. Derfor tror jeg, at man skal forsøge at vurdere disse ting efter tilstanden, som den rent faktisk er for dem, der arbejder i institutionen, og hvor det netop er et stærkt udtrykt ønske hos medarbejderne og hos ledelsen i Danmarks Radio, at de enkelte afdelinger og enkelte redaktioner finder deres egen identitet og konkurrerer på den og selvfølgelig først og fremmest på programmernes kvalitet. Jeg tror, man gør sig meget overdrevne forestillinger om, at der skulle ske et meget voldsomt skift, fordi man oprettede et selvstændigt TV 2 eller en selvstændig radio ved siden af den nuværende Danmarks Radio.

Der er blevet talt meget om brud på monopol. Dér vil jeg blot lige minde om, at socialdemokratiet ikke afviser et brud på monopol, forstået på den måde, at vi tidligere har fremsat et forslag om større selvstændighed til regionalradioerne. Det blev ikke vedtaget her i folketinget, men det er en illustration af vores ønske om at opløse det nuværende monopol.

Hr. Bertel Haarder sagde, at venstres ønsker om reklamer slet ikke var afgørende for holdningen til det forslag, der ligger på bordet i dag. Til det kan jeg kun sige, at vi er da i socialdemokratiet glade for, at det måske

[Birte Weiss]

ikke er så alvorligt ment endda, at venstre vil være positiv over for reklamer.

Der blev efterlyst en holdning til de 6 andre punkter i forslaget. For socialdemokratiets vedkommende tror jeg, det er fremgået af, hvad der allerede er blevet sagt, men jeg vil da godt på givent foranledning sige, at selv det beskedne, som hr. Bertel Haarder nævnte, at flytte børne- og ungdomsafdelingen til provinsen, går vi imod med de argumenter, der allerede har været fremme i forbindelse med drøftelser om det i radiatoråds-sammenhæng.

Så til fru Marianne Bentsen-Pedersen: jeg var i mit indlæg inde på, at vi gerne ad anden vej vil være med til at undgå den voldsomme politisering, der har fundet sted i radiatorådet her i de seneste år, men jeg sagde også, at vi ikke mener, at det forslag, der ligger fra SF, er velegnet til det. Jeg synes, det er en god anledning til, at vi tager den problemstilling op til en nærmere drøftelse, så jeg nævner det blot, for at man ikke overfortolker det ønske, vi har om at finde ud af, hvordan man i praksis kan få nogle færre rent partipolitiske felttog i radiatorådets arbejde.

Tilbage står i forbindelse med SFs forslag det problem, som jeg måske betragter som det største, nemlig at det i praksis nok vil være vældig vanskeligt af foretage en egentlig adskillelse imellem de økonomiske og de programpolitiske dispositioner, fordi de hænger så nøje sammen og næppe kan betragtes som selvstændige opgaver. Men det er måske én af de ting, der kan komme en positiv drøftelse om.

Flemming Jensen (KF):

Indledningsvis vil jeg naturligvis takke ministeren for tilsagnet om at søge mediekommissionens arbejde fremmet. Det er klart, at ministeren ikke her og nu – hvor der i og for sig ikke er sket noget som helst – kan sige noget om, hvad det betyder i tid. Men tilsagnet er vi da naturligvis glade for.

Ministeren har i sin argumentation mod reklame-TV bl. a. peget på, at i Storbritannien var det anderledes, for det var jo et langt større område. Nu skal vi ikke glemme, at dér er der jo også sket en opdeling i regioner. Jeg synes heller ikke, vi skal glemme, når der har været peget på, at der er sket en

udvikling også i dansk fjernsyn, netop det, fru Nathalie Lind nævnte heroppefra for et øjeblik siden, at man fra alle sider – ifølge Annan-rapporten i hvert fald – også fra Labour's side, har gjort det helt klart, at netop konkurrencen imellem BBC og de kommercielle sendere har virket godt på begge parter. Det skal for øvrigt også være et svar til fru Birte Weiss: der skete faktisk noget i Storbritannien, da dette blev gennemført.

Det har været nævnt mange gange, at reklame kan betyde nedgang i pressens reklameindtægter, og der er næppe nogen, der har lyst til at slå aviser ihjel. Heldigvis sagde ministeren »i det mindste en overgang«, for der er jo tal, bl. a. fra Finland, der tyder på, at det, man på dansk kalder en follow-up reklame, har medført, at det er en meget kort overgang, hvis det overhovedet sker.

Jeg tror, den løbende debat, vi har omkring radio og fjernsyn, er et udtryk for, som opinionsundersøgelserne også har vist det, at der er mange her i landet, der efterhånden ønsker en ændring. Når man argumenterer imod en ændring og siger, at TV vil være så og så dyrt, så er det vanskeligt i og for sig at diskutere reelt, bl. a. fordi jeg har indtryk af, at man ofte tager udgangspunkt i tallene for Danmarks Radio. Hvem siger, at det behøver at koste det, som Danmarks Radio koster?

Det har også været nævnt, at det vil være ensidigt til gavn for de store virksomheder. Hvorfor skulle det nu egentlig være det? For det første vil jeg sige, at landsomfattende reklame jo ofte kommer fra store virksomheder. For det andet vil jeg sige, at reklamepriserne i Finland er relativt lave. For det tredje vil jeg sige, at det i vidt omfang bliver mærkevarer, altså også til gavn for detailhandlerne.

Fru Birte Weiss sagde i sit første indlæg, at hun tvivlede på, at adskillelsen mellem reklamer og programmer kunne fastholdes. Så er vi jo ude i tro, og jeg synes ikke, vi skal føre religionskrig her. Det er i hvert fald en konservativ opfattelse, at denne adskillelse skal fastholdes, og det kan jo lægges fast i lovgivningen.

Det har også været nævnt, at man frygtede en påvirkning af udsendelserne fra annoncernes side. Det har vi da, måske med en enkelt undtagelse, aldrig mødt i den danske dagspresse, mig bekendt. Hvorfor skulle det så komme her?

[Flemming Jensen]

Må jeg til hr. Bertel Haarder blot sige, at jeg glædede mig umådeligt over hans positive reklamebetragtninger. Jeg beder om, at jeg må beholde den glæde i hvert fald weekenden over.

Formanden:

Et beskedent ønske.

Ordføreren vedrørende forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af Danmarks uafhængige Radio, hr. Bertel Haarder, har ordet.

Bertel Haarder (V):

Må jeg sige både til hr. Flemming Jensen og til fru Birte Weiss, at punkt 6 i venstres forslag er alvorligt ment. Det er et tilbud, vi har givet. Vi vil gerne gå ind for denne begrænsede adgang til reklame i TV – ikke i radio, men i TV. Det er alvorligt ment. Men kan vi ikke få det igennem salen, så er det så vigtigt for os at få brudt monopollet, at vi hjertens gerne vil have resten gennemført uden punkt 6. Det er da helt ærlig og klar snak. Det har vi drøftet i venstres folketingsgruppe, og det er helt i overensstemmelse med gruppen, når jeg her siger, at vort forslag vil vi også meget gerne have gennemført, selv om vi ikke kan få punkt 6 med.

Fru Birte Weiss siger: ja men der konkurreres allerede i dag på livet løs. Og så føjer hun til senere hen: og det skal vi ikke have mere af. Det var jo konklusionen af, hvad hun sagde om provinsafdelingen, nemlig at den ikke skulle have mere, og det skulle vi passe på med. Jeg ved ikke, hvad det er for en konkurrence på livet løs. Man er inde under de samme regler i enhver henseende. Det er de samme mennesker, der sidder i toppen af pyramiden og fordeler pengene, det er den samme generaldirektør, det er den samme radiorådsformand, det er de samme gruppebureaukratiske ledelsesprincipper, man bruger. Man kan ikke slippe for disse principper noget sted. Der er ingen mulighed for, at man prøver at organisere sig på mere effektiv vis – hvilket der ellers var god grund til – i nogen som helst af Danmarks Radios afdelinger. Så hvis man kalder det konkurrence på livet løs, så mener man altså blot, at det er forskellige mennesker, der laver udsendelserne. De er i alt det ydre underkastet det samme bureaukrati, og det er det, der er galt.

De kommer fra det samme radiomiljø, det er også det, der er galt. Det, der er vigtigt, er at få et helt andet radiomiljø stillet op, ikke ét, som skal være præget af venstres principper eller noget som helst andet, men bare ét, hvor chancen for, at det bliver lige præcis den samme ideologiske bacille som den, der præger Danmarks Radio i dag, er reduceret.

Jeg synes, det smager af ideologisk overformynderi, når fru Birte Weiss virkelig her åbent erkender, at socialdemokratiet går imod en styrkelse af provinsafdelingen. Hvorfor dog? Er det med de samme begrundelser, som VSeren hr. Waldorff lige kom med heroppe? Er det, fordi man virkelig i sit kulturpolitiske syn mener, at det hele skal være under en vis kontrol? Er det socialdemokratisk kulturpolitik, at det hele skal være under en vis kontrol – det er nu betryggende, at det er den samme generaldirektør og det samme radioråd, som socialdemokratiet tilfældigvis har en betydelig kontrol over – at det er på den måde, det skal styres? Er det socialdemokratisk kulturpolitik i en nøddeskal? Hvis det er det, må vi til at bruge et skrapere ord for at betegne den kulturpolitik, socialdemokratiet står for, for så er det jo en kulturmafia, man vil have skal regere landets kulturpolitik.

Jeg synes, vi må have en forklaring på disse ting, der blev sagt. Hvis man kalder det konkurrence og tilmed siger, at det skal vi ikke have mere af, hvad er det så egentlig for et frit kulturliv, man går ind for? Det vil jeg godt høre noget om.

(Kort bemærkning).

Birte Weiss (S):

Jeg synes, det er meget flot sagt, når hr. Bertel Haarder påstår her fra talerstolen, at vi i socialdemokratiet totalt vil bremse provinsafdelingens videre udvikling. Jeg sagde netop i mit første indlæg, at vi har i socialdemokratiet et endda meget stærkt ønske om at styrke provinsafdelingen, og at vi ønsker, at der inden for et kommende TV 2, når der engang bliver råd til det, skal ske en udvikling af regionerne under provinsafdelingen også med TV. Det synes jeg dog er det stik modsatte af, hvad hr. Bertel Haarder er inde på.

Jeg synes også, der er en hel del begrebsforvirring, når man skal forsøge at fortolke

[Birte Weiss]

det, jeg siger om konkurrence. Jeg vil fastholde påstanden om, at der foregår en stærk og livlig konkurrence mellem de enkelte afdelinger i Danmarks Radio, og at det sker i en form og på en måde, der er med til at styrke kvaliteten. Når jeg synes, der er tale om begrebsforvirring, er det, fordi man blander generaldirektøren og radiatorformanden ind i det. Det er dog ikke dem, der laver programmerne, og det, vi skal tage stilling til, er det, der rent faktisk bliver sendt ud i æteren. Jeg synes ærlig talt, det er en temmelig ejendommelig form for argumentation, når vi her skal bedømme den konkurrence, der rent faktisk hver eneste dag finder sted i Danmarks Radio mellem de enkelte afdelinger og mellem provinsen og København.

Formanden:

Hr. Arne Melchior har ordet for en kort bemærkning. Derefter får hr. Bertel Haarder ordet for en kort bemærkning. Jeg skal senere tage stilling til, om der skal være aftenmøde!

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal til gengæld give afkald på min anden rundede. Det er bare dette med konkurrencen, som fru Birte Weiss nu har sagt tre eller fire gange hver dag foregår mellem de forskellige afdelinger. Jeg ved ikke, om det er Kanal 22, fru Birte Weiss bestandig har i tankerne, hvor forskellige afdelinger på skift fik lov til at lave programmer, om det er det, der giver hende anledning til denne frelste overbevisning om konkurrence, som hun ikke har givet ét eksempel på, skønt hun har påstået det fire gange. Hvilken konkurrence har sportsafdelingen i Danmarks TV? Hvilken anden afdeling giver dem konkurrence? Hvilken konkurrence har forbrugersstoffet fra andre afdelinger i TV? Og sådan kunne man blive ved. Påstanden om denne daglige konkurrence er både udefineret og ubeviselig.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg vil føje til: hvilken konkurrence har børne- og ungdomsafdelingen? Og hvis det er rigtigt, at fru Birte Weiss vil styrke provinsafdelingen, så ligger der et forslag i radi-

orådet om, at børne- og ungdomsafdelingen bør have konkurrence fra provinsafdelingen. Kan vi få et helt konkret udtryk for, at fru Birte Weiss vil styrke provinsafdelingen ved at få en stillingtagen til den sag? Det er muligt, at jeg har hørt forkert på et tidspunkt, men det, fru Birte Weiss sagde, passer godt til socialdemokratiets politik i radiatorådet, så derfor troede jeg, jeg hørte rigtigt. Men hvis fru Birte Weiss nu siger, at hun godt vil styrke provinsafdelingen, menes der så bare ikke dermed, at den skam skal have flere penge, ligesom alt det andet skal have flere penge? Eller menes der også, at provinsafdelingen skal selvstændiggøres? Og mener fru Birte Weiss, at hun vil styrke den ved at selvstændiggøre den og sætte den i stand til at give Danmarks Radio bedre konkurrence?

(Kort bemærkning).

Birte Weiss (S):

Med hensyn til det sidste: jeg nævnte før, at vi tidligere her i folketinget har haft et forslag om, at der skulle ske en større selvstændiggørelse af regionalradioerne, og det er udtryk for, at vi netop ikke har denne holdning, der går på, at det hele skal foregå i den samme regie.

Med hensyn til den konkurrence, som jeg siger finder sted hver eneste dag mellem de enkelte redaktioner og de enkelte afdelinger i Danmarks Radio, tror jeg, det er noget, som en hvilken som helst nogenlunde flittig radiolytter eller TV-kigger er opmærksom på. Nu blev jeg specielt spurgt om børne- og ungdomsafdelingen. Der laves også børneudsendelser i provinsafdelingens regie, men jeg er klart modstander af – for at svare konkret på det spørgsmål, som hr. Bertel Haarder var inde på – sådan fra den ene dag til den anden at flytte den børne- og ungdomsafdeling, der fungerer i København, til provinsen. Det ville få nogle konsekvenser, som jeg tror ikke engang hr. Bertel Haarder i sin vildeste fantasi er i stand til at forestille sig, også af rent administrative grunde for at tage noget, der også spiller en rolle. Der foregår en konkurrence mellem de forskellige afdelinger, der laver nyheder, dem, der laver tidsaktuelt stof, og det underer mig meget, at man ikke er i stand til at høre det på det output, der kommer ud af det, nemlig de udsendelser, der sendes ud i æteren.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg mangler bare lige at svare hr. Arne Melchior og fru Birte Weiss.

Hr. Arne Melchior mener, at vi på en eller anden måde har en meget frelst holdning, eller hvordan hr. Arne Melchior nu udtrykker det, med hensyn til andre menneskers måde at tænke på. Det gælder i to forhold: i forhold til selvcensuren, kunne jeg forstå, og i forhold til Radio Mercur.

Omkring det med selvcensuren vil jeg godt sige, at det er ikke, fordi vi mener, det er nogle sølle nogle, som hr. Arne Melchior siger, der går ude i Danmarks Radio. Men for ikke at være for frelst kan jeg sige, at jeg kender det fra mig selv. Jeg er skolelærer, og jeg ved, hvordan det er at gå ude i skolerne og skulle undervise under det tryk, som bl. a. hr. Arne Melchior parti er med til at presse ned over skolelærerne. Jeg kender det udmærket godt selv. Jeg har ikke nogen ophøjet holdning til, hvordan andre mennesker opfatter det. Jeg har såmænd den samme opfattelse.

Jeg kan da godt forstå, at Radio Mercur var et meget aflyttet program, for med et sådant program kan man tænde for knappen, og så kan man gå ud til opvasken, eller man kan sætte sig med avisen. Det er klart, at der vil være mange flere lyttere til sådan et program end til et program, som man virkelig skal sidde og lytte til for at få noget ud af det, så det synes jeg ikke er underligt.

I øvrigt var det ikke Radio Mercur som sådan eller kvaliteten i Radio Mercur, jeg angreb, men den inspiration, som hr. Arne Melchior parti mener det har givet underholdningen som sådan. Jeg mener godt, vi kunne ønske os noget mere kvalitet af den underholdning, der er i Danmarks TV. Det var det, jeg sagde før.

Fru Birte Weiss siger, at ad en anden vej kan vi godt diskutere den afpolitisering, vi har snakket om før, og så bliver jeg nødt til at spørge, om en anden vej vil sige gennem et socialdemokratisk forslag, eller skal det ligge helt uden for dette hus? Jeg mener, at jeg selv lagde op til, at vi kunne snakke om disse ting, og at det var muligt, vi kunne ændre noget af det. Jeg mener, at forhandlingsviljen var der, så jeg kan ikke se, hvordan den anden vej ligesom kommer ind i billedet. Det samme gælder for øvrigt opdelingen af

radioråd og repræsentantskab. Men lad os kigge på det i udvalget.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det er altså regionalradioernes regionale aktivitet, som skal styrkes ifølge fru Birte Weiss' mening, og ikke provinsafdelingens landsprogrammer. Men det betyder jo også, at det lige nøjagtig er den del af provinsafdelingen, som ikke giver Københavnsafdelingen konkurrence, som skal styrkes. Det har jeg vist opfattet rigtigt. Og så vil jeg bare føje til, at det forslag om børne- og ungdomsafdelingen går ud på en meget langsom, gradvis og hensynsfuld overførelse af en lille del, stigende til maksimalt halvdelen, af børne- og ungdomsafdelingens ressourcer fra København til Århus. Det var det, det drejede sig om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslagene til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

*Meddelelser fra formanden:***Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det politisk-økonomiske udvalg (21/3 80):

Udtræder: Bernhard Baunsgaard

Ny stedf.: Ole Vig Jensen

Udtræder: Bolvig

Ny stedf.: Lone Dybkjær

Kulturudvalget (21/3 80):

[Formanden]

Udtræder: Nymann
Ny stedf.: Jørgen Junior

Folketingets næste møde afholdes tirsdag
den 25. marts 1980 kl. 13.00.

Det politisk-økonomiske udvalg (21/3 80):

Udtræder: Tang Sørensen
Ny stedf.: Glensgård

Angående dagsordenen skal jeg henvise til
den i salen opslåede dagsorden.

Markedsudvalget (21/3 80):

Udtræder: Christophersen
Nyt medl.: Niels Anker Kofoed
Udtræder: Niels Anker Kofoed
Ny stedf.: Christophersen

Angående folketingets arbejde de følgende
dage i den pågældende uge skal jeg henvise
til den omdelte ugeplan.

Modet hævet kl. 14.09
